

Kiezen voor 50PLUS in Den Haag
doe je voor jezelf, kinderen en kleinkinderen

Duidelijke standpunten over:

Een beter Den Haag voor alle generaties [klik voor pagina 4](#)

Economie, werk en inkomen [klik voor pagina 7](#)

Zorg en welzijn [klik voor pagina 16](#)

Verkeer, mobiliteit en bereikbaarheid [klik voor pagina 20](#)

Veiligheid en vrijheid [klik voor pagina 25](#)

Wonen en bouwen [klik voor pagina 31](#)

Sport, cultuur en recreatie [klik voor pagina 40](#)

Milieu en natuur [klik voor pagina 46](#)

Onderwijs en taalbeheersing [klik voor pagina 50](#)

Gemeentefinanciën [klik voor pagina 54](#)

Democratie en betrokkenheid [klik voor pagina 56](#)

50PLUS Den Haag per e-mail, op internet en social media:

info@50plusdenhaag.nl

www.50pluspartij.nl/denhaag

[@50PLUSDH](https://www.facebook.com/50PLUSDH)

www.facebook.com/50plusdenhaag/

Duidelijke standpunten voor betere politiek die luistert naar wat inwoners willen en nodig hebben

50PLUS doet bij de Gemeenteraadsverkiezingen in 2018 voor het eerst mee in Den Haag, omdat het stadsbestuur veel dingen bepaalt die belangrijk zijn in het leven van 50plussers. Andere politieke partijen zien wat dat betreft veel over het hoofd, vooral als het om zaken gaat die met ouder worden hebben te maken.

50PLUS is een politieke partij die garandeert dat die belangen nóóit over het hoofd worden gezien, wat er ook aan de orde is. We houden bij elk onderwerp de vinger aan de pols als het daarom gaat en we dwingen af dat er rekening wordt gehouden met 50plussers. Of het nou gaat om werk en inkomen, zorg, mobiliteit, huisvesting of de zeggenschap over hun eigen leven.

Politiek allround

Hagenaars die voor 50PLUS kiezen in Den Haag worden breed vertegenwoordigd. Dat is een belangrijk verschil met partijen die alleen op lokaal niveau actief zijn. 50PLUS maakt ook deel uit van het provinciebestuur in Zuid-Holland, van het waterschapsbestuur in Delfland en van de Tweede en de Eerste Kamer. De lijnen tussen onze volksvertegenwoordigers zijn kort, waardoor belangrijke punten die aandacht vragen snel en breed op de politieke agenda terecht komen om werk te maken van oplossingen voor problemen.

50PLUS is de eerste en enige ouderenpartij tot nu toe in Nederland die zo'n stevige en brede basis voor elkaar heeft weten te krijgen, met een stem binnen alle bestuurslagen. Dat succes komt voort uit de degelijkheid van de politieke standpunten die 50PLUS inneemt en de democratische basis van onze partij, waarbinnen de leden het voor het zeggen hebben: landelijk, in de provincies en straks ook lokaal.

50PLUS is een moderne partij die zich niet links of rechts laat noemen. Zelfs het stempel middenpartij past 50PLUS niet door onze duidelijke standpunten vóór of tégen in politieke discussies.

Wat kunnen wij voor de inwoners van Den Haag betekenen?

De naam van 50PLUS drukt de extra aandacht uit die wij hebben voor 50plussers, omdat er op veel terreinen sprake is van leeftijdsdiscriminatie. Neem alleen al de arbeidsmarkt en de grote moeite om nog betaald werk te vinden op latere leeftijd. Maar net zo goed als 50plussers persoonlijk hebben wij oog voor de generaties van hun kinderen en kleinkinderen en hun belangen op langere termijn; ook die moeten op een goede toekomst kunnen rekenen. Daar zet 50PLUS zich voor in, op een manier die generatieconflicten vermijdt. 50PLUS is er voor alle ouderen van nu en morgen.

Speciale aandacht schenkt 50PLUS bovendien aan alle mensen die zich (professioneel, als vrijwilliger of mantelzorger) inzetten voor ouderen, in de verpleging en verzorging, de buurthulp, administratieve ondersteuning, eenzaamheidsbestrijding, enzovoort. Zij zijn onmisbaar en verdienen daarom meer steun, vindt 50PLUS, omdat een betere behartiging van hun belangen zich direct door vertaalt naar een hogere kwaliteit van leven voor ouderen.

Ervaring overdragen

50plussers willen in alle opzichten volwaardig deelnemen aan de samenleving. Op de arbeidsmarkt, in het verenigingsleven, de politiek, enzovoort brengen 50plussers hun levens- en beroepservaring mee, die ze overdragen op jongere generaties. Dat is een belangrijke bijdrage, waar de hele samenleving van profiteert. 50PLUS wijst daar nadrukkelijk op, omdat er ook in Den Haag meer mogelijk is om van die inzet gebruik te maken. In ieders belang.

Het verkiezingsprogramma van 50PLUS Den Haag sluit natuurlijk nauw aan bij het beleid dat wij landelijk en provinciaal nastreven. Belangrijke punten op die bestuurlijke niveaus worden in dit verkiezingsprogramma voor Den Haag soms ook naar voren gebracht, gekoppeld aan typisch lokale speerpunten die 50PLUS in de gemeente Den Haag op de politieke agenda wil hebben.

Een beter Den Haag voor alle generaties

50PLUS zet de ervaring van haar leden en volksvertegenwoordigers in om de verbinding tussen generaties te verbeteren. 50plussers zetten zich niet alleen voor zichzelf in, maar tevens voor de generaties van hun kinderen en kleinkinderen.

In Den Haag zal dit betekenen dat de gemeenteraadsfractie in zijn keuzes stelselmatig rekening houdt met verwachtingen op de lange termijn. Ook jongere generaties zullen op een bestendige toekomst in Den Haag moeten kunnen vertrouwen, een leven lang. Dat staat voor 50PLUS voorop.

Op sommige beleidsterreinen of ten aanzien van specifieke problemen in de stad kan de Haagse gemeenteraad beslissingen nemen die meteen of binnen een paar jaar effect sorteren. Neem bijvoorbeeld maatregelen die de veiligheid verbeteren, zoals een betere straatverlichting en méér cameratoezicht op kritieke punten; de ontwikkeling van meer projecten voor de bestrijding van eenzaamheid onder ouderen, het beter regelen van hulp buurt en dergelijke. Of neem iets concreets als het in de Grote Marktstraat weren van fiets- en brommerverkeer.

Op andere terreinen, vooral van infrastructurele aard, werken besluiten van de Haagse gemeenteraad generaties lang door en zijn niet meer terug te draaien of alleen tegen te hoge kosten. We hebben het dan bijvoorbeeld over woningbouw, bedrijfsterreinen en kantoorvoorzieningen, de aanleg van wegen en (snel)tramlijnen, het kappen of planten van groenvoorzieningen. Keuzes op zulke terreinen werken lang door, terwijl ze voor de leefbaarheid, het stadsmilieu, de economie en de aantrekkelijkheid van Den Haag als woon- en vestigingsplaats van grote invloed zijn.

50PLUS kiest in zulke gevallen voor kwaliteit en duurzaamheid, wat op lange termijn bijna altijd ook financieel het verstandigste is. Al vergt dat hogere investeringen op de korte termijn. Maar 50PLUS vindt het onverantwoordelijk om nu keuzes te maken die jonge generaties de komende decennia opzadelen met reeds te verwachten problemen. Daar werken wij niet aan mee in de Haagse gemeenteraad.

Politieke wederkerigheid

Wederkerig vraagt 50PLUS van andere partijen in de Haagse gemeenteraad dat zij de specifieke problemen waar 50plussers in de stad mee kampen serieus nemen en helpen op te lossen.

Er is in praktijk op alle bestuursniveaus tussen politieke partijen vaak sprake

van geven en nemen. 50PLUS krijgt daar ook mee te maken, maar zal in Den Haag nooit over de rode lijn gaan door zijn achterban de kaas van het brood te laten eten. Koehandel met de belangen van 50plussers kan niet. Wat dat betreft houden wij de rug recht.

50PLUS sluit op voorhand geen enkele andere partij in de Haagse gemeenteraad uit van samenwerking. We zullen per onderwerp bekijken welke voorstellen onze steun verdienen en welke niet. Ook als 50PLUS betrokken wordt in coalitiebesprekingen over de vorming van een nieuw college van burgemeester en wethouders, zal onze fractie ervoor waken om zich te laten vastleggen op beleid dat dubieus is.

Wat ons betreft is het trouwens niet per se nodig dat de komende vier jaar het nieuwe College van Burgemeester en Wethouders in Den Haag steunt op een meerderheid in de gemeenteraad. De afgelopen raadsperiode(s) hebben onze Haagse burgers namelijk vooral de nadelen ondervonden van de op een 'coalitie-akkoord' gebaseerde besluiten in de gemeenteraad. Dit leidde tot machtspolitiek, waarbij vooral insprekers uit wijken, buurten, van verenigingen en belangenorganisaties het nakijken hadden. Argumenten – vaak hele goede - die zij inbrachten werden zelden echt serieus genomen of zelfs niet eens beantwoord.

50PLUS neemt graag extra tijd in de debatten binnen de gemeenteraad van Den Haag als het vóór of tégen dan wel serieus wordt besproken - en vanzelfsprekend inclusief de inspraakbijdrages van belanghebbenden in onze stad!

Invloed op alle fronten

50PLUS is tenminste vanuit het oogpunt van Haagse burgers straks op alle lagen van het democratisch bestuur vertegenwoordigd: in Den Haag, de Provincie Zuid-Holland, het waterschap Delfland, en niet in de laatste plaats natuurlijk binnen de Tweede en de Eerste Kamer op het Binnenhof.

Dat is een erg groot voordeel ten opzichte van partijen die in Den Haag alleen binnen de gemeenteraad iets kunnen inbrengen. Door 'korte lijnen' tussen alle politici binnen 50PLUS, op iedere bestuurslaag kunnen dringende noden en wensen van burgers snel, effectief en breed op de agenda komen. Binnen 24 uur desnoods. Dat kan geen enkele lokale partij garanderen. Verder is het natuurlijk zo dat de gemeenteraadsfractie van 50PLUS in Den Haag ook stelselmatig overlegt met haar zusterfracties in andere grote steden als in Rotterdam en Amsterdam. Daar spelen vaak dezelfde soort

problemen en ideeën om er oplossingen voor te realiseren, uiteraard delen we die wijsheid met elkaar in 50PLUS.

Economie, werk en inkomen

De economie trekt weer aan, maar veel 50plussers hebben daar nog geen of nauwelijks profijt van. Voor oudere werkzoekenden vanaf 45 jaar; voor kansarmen in de Bijstand vanaf 55 jaar; voor hulpbehoevenden die thuis wonen; en voor hen die zorg verlenen, is het overheidsbeleid rampzalig tekortschietend. AOW'ers en pensioengerechtigden zijn evenmin in beeld als het om koopkracht gaat; ze lopen wat dat betreft circa 40% op de mensen met een baan achter sinds 2001 tot nu.

Een lokale overheid kan geen landelijke inkomenspolitiek voeren, maar 50PLUS Den Haag wil alle mogelijkheden gebruiken om in onze stad misstanden tegen te gaan en armoede uit te bannen. Een grote stad kan dat op eigen kracht, zelfs op voorbeeldige wijze, en 50PLUS Den Haag staat daarvoor.

Het is een misverstand dat gemeenten maar zouden moeten afwachten wat er op het Binnenhof aan beleidsbeslissingen wordt genomen en dat zij zich daar vervolgens maar naar hebben te voegen. In de praktijk is het ook vaak andersom. De gemeenten staan bestuurlijk het dichtst bij de burger, bij het midden- en kleinbedrijf enzovoort. Op lokaal niveau vertalen (inter)nationale trends in de economie zich het meest direct en het snelst in concrete gevolgen voor burgers en het MKB. Dan hebben we het over werkgelegenheid, inkomen, investeringsruimte, bedrijfsvernieuwing enzovoort.

Gemeentebesturen moeten daar met hun beleid goed op anticiperen, door burgers en bedrijven enerzijds te beschermen en anderzijds te stimuleren om hun vleugels uit te slaan.

Ook voor de stad Den Haag geldt natuurlijk dat economische stabiliteit essentieel is voor de welvarendheid van haar burgers en het bedrijfsleven. Het is tevens bepalend voor hun vertrouwen in de toekomst en bereidheid om nieuwe initiatieven en risico's te nemen. Dat zijn twee essentiële voorwaarden om een grote stad toekomstbestendig te laten worden. 50PLUS is een liberale partij die niet wil voorkauwen hoe dat precies moet, maar we willen er wel de voorwaarden voor scheppen en soms een duwtje in de rug, financieel en door bepaalde vrijstellingen van 'te antieke' regelgeving.

Overigens vindt 50PLUS wel dat sommige duurzame ontwikkelingen met grote nadruk moeten worden gestimuleerd, bijvoorbeeld door als gemeente zelf sterk in te zetten op de circulaire economie.

Circulaire economie

50PLUS vindt het zeer essentieel dat jongere generaties niet worden opgezadeld met problemen die we vandaag de dag al zien opdagen en die we kunnen voorkomen met keuzes voor duurzaamheid, in allerlei opzichten. Dat is een verantwoordelijkheid die we collectief hebben voor onze kinderen en kleinkinderen.

Het betekent onder meer een radicaal andere manier om te kijken naar de economie. 50PLUS vindt dat de politiek zich niet langer moet blindstaren op traditionele doelen als 'economische groei' (bruto binnenlands product), winstmaximalisatie, zo volledig mogelijke werkgelegenheid, enzovoort. De decorstukken van de traditionele economie (met regisseurs als Hayek, Keynes en Greenspan) staan er nog maar hun toneelstukken zijn uitgespeeld en worden niet meer hervat.

Als er één waardevolle doelstelling is in het huidige kabinetsbeleid waar 50PLUS zich in kan vinden, dan is het de ambitie om per 2050 een volledig 'circulaire economie' te hebben bereikt. Dat betekent kort samengevat een praktijk waarbinnen hergebruik van producten en grondstoffen de regel is, met een minimale afvalrest. Ook de opwekking van energie (warmte en stroom) moet alleen nog via natuurlijke hernieuwbare bronnen tot stand komen, maar niet meer door de energiecentrales die lopen op kolen en gas of op kernsplitsing.

50PLUS wil dat de gemeente Den Haag zich verplicht aan de doelstellingen om per 2020 reeds 10% circulair te zijn. Concreet voor de gemeente Den Haag betekent dat een eis om per jaar voor minstens ruim € 100 miljoen 'circulair' te besteden, al direct in 2018. De fractie van 50PLUS zal daar trouwens ook het goede voorbeeld in geven, door z'n werkkamer op het stadhuis in te richten met tweedehands huisraad en PC's.

Overigens vindt 50PLUS Den Haag dat er een te groot gat ligt tussen de ambitie van het rijk om per 2020 circulair 10% te realiseren en per 2050 100%. Om de hoogstnodige druk op de ketel te zetten pleit 50PLUS voor

25% per 2030. Onze fractie zal daar een motie voor inzetten eind 2018, om daar voor de stad Den Haag naar te streven.

Al die percentages zijn volgens 50PLUS erg realistisch, ook volgens het Rijk. De versnelling in de loop der doelstellingen zit vooral in innovatieve verwachtingen. Er zal steeds meer en sneller mogelijk zijn.

Werkgelegenheid onder druk

50PLUS Den Haag is voor de kortere termijn een groot voorstander van speciale initiatieven door de gemeente om ouderen in de Bijstand of met een 'AOW-gat' te helpen, met bijvoorbeeld een STiP-baan.

Maar structureel en op de lange(re) termijn is dat geen oplossing. Het is de politiek van struisvogels om kunstmatig werkgelegenheid te creëren die er economisch feitelijk niet is en ook niet meer zal komen.

50PLUS pleit voor realiteitszin. Door mechanisering, robotisering, automatisering en digitalisering zal steeds meer werkgelegenheid verloren gaan. Niet alleen in Den Haag trouwens, zelfs in 'lage-lonen-landen'. Het is contraproductief om de ogen daarvoor te sluiten. Algoritmes, 3D-printers, Big Data analyses, enzovoort. Clusters van techniek als dat zijn nu al vaak perfecter en goedkoper dan wat mensen kunnen realiseren.

Het is door die ontwikkeling volstrekt denkbaar dat medio deze eeuw nog slechts een derde deel van de beroepsbevolking (16 tot 75 jaar) een inkomen zal kunnen genieten dat direct voortkomt uit actuele of eerder verrichte arbeid.

50PLUS Den Haag vindt dat onze gemeente daarop moet anticiperen. Tweeledig. Door enerzijds zoveel mogelijk ondersteuning te geven aan nieuwe technieken, als onder meer 'domotica' (huishoudautomatisering) in de zorg; maar door anderzijds zwaar in te zetten op deelname aan experimenten met het 'basisloon'. Werkloosheid wordt in hoge mate namelijk een antiek begrip, het wordt de norm voor de meesten onder komende generaties in onze stad. Dat klinkt negatief, maar alleen in het kader van het oude economisch denken. 'Vrijgesteldheid' klinkt al beter.

Lokale werkgelegenheid

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) geeft aan dat van de 55plussers die hun baan verliezen nog slechts 10% opnieuw een baan vindt

en van de 60plussers die dat overkomt nog maar 3%. Door de verhoging van de AOW-leeftijd naar 67 is dat voor veel gezinnen en alleenstaanden een voorbode van armoede. Het is aan de gemeente om dat te 'keepen' binnen de Participatiewet. Die wordt, vindt 50PLUS Den Haag, te passief 'als doekje-tegen-het-bloeden' toegepast, terwijl het vooral de basis zijn moet van activerend beleid ter voorkoming van ellende. Uiteindelijk is dat ook besparend. Dat geldt sowieso voor meer positief stimulerend beleid en minder bureaucratische controle, die thans vaak de spuigaten uitloopt. Den Haag bleef met een economische groei van 2,2 procent (in 2016) achter bij andere grote steden als Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Eindhoven. Doordat Den Haag een ambtenarenstad is en nauwelijks industrie kent, begint een economische crisis er volgens het huidige college van burgemeester en wethouders meestal twee jaar later dan in andere grote steden. En het daaropvolgende herstel dus ook.

Omdat de rijksoverheid wil inkrimpen, zet Den Haag terecht in op andere sectoren, zoals (zakelijk) toerisme, veiligheid, cybersecurity en 'vrede en recht'. Ook wil Den Haag zich meer als studentenstad profileren, wat echter maar beperkt rendement oplevert voor de economie en de werkgelegenheid. Vooral de (detail)handel is de afgelopen jaren opgebloeid, ondanks grote faillissementen van onder meer V&D. Van die groei profiteert een grote stad als Den Haag natuurlijk mee. Het midden- en kleinbedrijf (MKB) en het toenemend aantal zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers) zijn en blijven een belangrijk onderdeel van onze lokale economie en werkgelegenheid. Deze ondernemende mensen verdienen waar dat kan meer steun, bescherming en hulp van de gemeente.

Gemeente als werkgever

De gemeente Den Haag zelf is (met tegen de 8.000 medewerkers) ook een belangrijke werkgever in de stad. Het personeelsbeleid is gericht op verjonging van de organisatie, mede om zo een bijdrage te leveren aan de bestrijding van de jeugdwerkloosheid in Den Haag, die het gemeentebestuur als een groot probleem ziet. De gemiddelde leeftijd van een gemeenteambtenaar in Den Haag ligt thans zo rond de 47 jaar. 50PLUS Den Haag vindt echter dat dit ingezette beleid niet ten koste mag

gaan van oudere werkzoekenden, voor wie méér aandacht nodig is dan het gemeentebestuur thans aan de dag legt. Daarom willen wij:

- dat de gemeente gebruik maakt van een stimuleringspakket om oudere werknemers aan het werk te krijgen, waarbij het opleiden van nieuwe werknemers door oudere en ervaren werknemers (tandembanen) aandacht krijgt;
- dat 50plussers serieus worden genomen bij sollicitaties bij de gemeente. Ze zijn ervaren en niet extra duur of minder productief. 50PLUS wil dat de gemeente het goede voorbeeld geeft door hen volop kansen te geven;
- dat de gemeente minder gebruik gaat maken van flexwerkers en pay-rolling en (ook voor oudere sollicitanten) in principe naar vaste aanstellingen streeft;
- dat de gemeente een halt toeroept aan reguliere arbeidsverdringing in de zorg, o.m. door stopzetting van de oneigenlijke inzet van 'onvrijwillige vrijwilligers' met een bijstandsuitkering; en dat de gemeente Den Haag een enorme financiële en organisatorische inspanning gaat leveren om flinke aantallen van dergelijke mensen een gesubsidieerde, vaste baan te leveren;
- dat de gemeente voor 55plussers zonder werk de eisen aan sollicitatieplicht redelijker maakt en ambtenaren c.q. consultants veel meer ruimte geeft om te beslissen; dat is prima te realiseren zonder dat er rechtsongelijkheid ontstaat (en gebeurt in praktijk soms al, maar de stress moet eraf, maatwerk door ambtenaren moet de normale gang van zaken worden, in de reguliere Bijstand en de Bbz voor zelfstandigen).
- dat óók de gemeente Den Haag experimenten aangaat met het 'basisloon', eventueel op eigen kracht; maar bij voorkeur natuurlijk met steun van de Rijksoverheid die de mogelijkheden binnen de Participatiewet daarvoor moet verruimen. 50PLUS Den Haag wil concrete projecten voorstellen die ook uitzicht op werk bieden voor oudere bijstandsgerechtigden.

Tandembanen

Er komt nog weinig terecht van het creëren van zogenaamde 'tandembanen' waarbij oudere werknemers worden gekoppeld aan jongeren om zo hun ervaring over te dragen. De gemeente Den Haag moet daar binnen de eigen organisatie meer werk van maken maar moet deze optie ook nadrukkelijker bij werkgevers in de stad aanbevelen. Vanzelfsprekend moet er een kader voor worden geschapen dat wettelijk en financieel passend en aantrekkelijk

is voor werkgevers. 50PLUS Den Haag denkt 'tandembanen' goed te kunnen koppelen met het STiP initiatief (Sociaal Traject in Perspectief) waar in de vorige raadsperiode binnen Den Haag een begin mee is gemaakt – om mensen van 56 jaar en ouder uit de Bijstand weer aan de slag te helpen. Die krijgen nu een extra zet in de rug om in de semipublieke sector te herstarten, bijvoorbeeld als een conciërge op scholen, als assistent in de zorg of hulp op sportvelden.

50PLUS Den Haag juicht dat toe, maar denkt dat tandembanen het perspectief nog verder kunnen verruimen. Tot buiten de semipublieke sector en door de relatie naar (werkloos/werkzoekende) jongeren te leggen. Dat zou twee vliegen slaan in één klap.

Generatiepact

Verwant aan tandembanen is het zogenaamde 'generatiepact' voor werknemers bij de Gemeente Den Haag. Het gaat om een regeling die ambtenaren van 60 jaar en ouder de mogelijkheid geeft om 60% te blijven werken, met doorbetaling van 80% van het loon en met behoud van volledige pensioenopbouw. De uren waarop niet meer wordt gewerkt, worden aangemerkt als gedeeltelijk betaald verlof. Doel van 'het generatiepact' is om extra ruimte te creëren voor het aannemen van jonge ambtenaren bij gemeenten. Er doen thans zo'n 500 oudere ambtenaren van de Gemeente Den Haag mee aan het generatiepact, wat de ruimte schept om zo'n 100 werkzoekende jongeren te laten instromen.

De huidige regeling eindigt na 2018. 50PLUS pleit ervoor een vervolgregeling overeen te komen. Daarbij willen wij graag onderzocht zien hoe werknemers die nog wel op de loonlijst staan van de gemeente maar die geen functie meer hebben, bijvoorbeeld door 'boventalligheid', ook kunnen worden betrokken in een nieuwe generatiepact-regeling.

Bijstandsregime

Het is sowieso van belang dat de gemeente Den Haag inzet op terugdringing van het aantal 50plussers in de Bijstand, alleen al vanwege het terugdringen van armoede in de stad. Volgens het NIBUD komt een gemiddeld gezin in de Bijstand per maand netto 217 euro te kort om op een normale en gezonde manier rond te komen en te leven.

Tegelijkertijd verlangt regelgeving in de Bijstand meestal, naar onze mening volstrekt zinloos, dat mensen (zelfs van 55 jaar en ouder) minstens eenmaal per week een goed gemotiveerde sollicitatiebrief de deur uit laten gaan. Van een enkeling wordt dat zelfs dagelijks verwacht – wat absurd en contraproductief is. Inhoudelijk en qua begeleiding gebeurt er wat dat betreft nauwelijks iets dat ergens aan bijdraagt en het is per saldo een verspilling van ambtelijke tijdsbesteding om kansarme 45plussers op de arbeidsmarkt onder druk te zetten. Voor 55plussers slaat dit beleid de plank al helemaal mis. Wat er scheelt heeft vrijwel nooit met onwil te maken. Het beleid van Den Haag moet gericht zijn op stimulering van het goede en niet op straffen, zeker niet in de kwetsbare categorie 45plussers die eerder een gewone baan hebben gehad en die al eerder door het UWV in hun WW-periode tevergeefs zijn aangespoord, voordat zij in de Bijstand terecht kwamen.

Overigens moet de Gemeente Den Haag druk uitoefenen op het UWV om z'n ondersteunende taak bij het vinden van werk prioriteit te geven, in positieve en ondersteunende zin. Door onterechte rijksbezuinigingen is daar de klad ingekomen, met veel maatschappelijke schade tot gevolg.

50PLUS sluit overigens niet de ogen voor de realiteit dat er binnen de Bijstand ook fraude wordt gepleegd door gezinnen en mensen die zo'n uitkering ontvangen. Dat dient vanzelfsprekend te worden bestreden. Onterechte uitkeringen dienen te worden teruggevorderd en fraudeurs dienen te worden bestraft. Maar de opsporing moet niet worden overdreven ('tandenborstel tellen' is onnuttig; hoogwaardig handhaven met gebruik van al aanwezige digitale gegevens is effectiever). Zo'n 90 % van alle bijstandsuitkeringen wordt binnen 31 dagen in de lokale economie teruggeploegd, voor huur of hypotheek en de 'dagelijkse' boodschappen.

Schuldhelp

Het is belangrijk dat de gemeente Den Haag goede voorzieningen in stand houdt om inwoners te helpen die in problemen komen (bijvoorbeeld dreigende huisuitzetting, afsluiting van energie of water) door schulden die zij zelf niet meer kunnen oplossen. 50PLUS vreest dat steeds meer ouderen in de stad daar een beroep op moeten doen. Voorkomen dat een dergelijke crisissituatie ontstaat is minstens zo belangrijk. Wat dat betreft kan de Gemeentelijke Kredietbank (GKB) ook een preventieve rol spelen, met het verstrekken van een 'sociale lening' tegen een lage rente (thans 2,1% op

jaarbasis), die tevens openstaat voor 65plussers die geen inkomen uit werk meer hebben, en mogelijk zelfs een negatieve BKR-registratie waardoor een lening bij een commerciële bank niet meer kan worden afgesloten.

Die ruimte biedt de GKB in Den Haag op dit moment trouwens al!

De enige tekortkoming die 50PLUS Den Haag ziet is dat veel inwoners met financiële problemen de weg naar de GKB nog niet of te laat weten te vinden. Daarom vragen wij vooral om méér bekendheid te geven aan de mogelijkheden die er zijn, ook omdat de kredietconsulenten van de GKB goed en belangeloos advies geven aan inwoners om financiële problemen te voorkomen of op te lossen. Zogenaemde 'schuldsanering' kan in erg problematische gevallen (waar een 'sociale lening' tekort zou schieten) het laatste redmiddel zijn.

Vrijwilligerswerk

Oudere vrijwilligers zijn van grote waarde voor Nederland. De economische waarde van het vrijwilligerswerk dat 45plussers verrichten, bedraagt bijna 5,3 miljard euro. Dat blijkt uit onderzoek dat is gedaan in opdracht van het Wetenschappelijk Bureau van 50PLUS.

Oudere vrijwilligers hebben ook om andere redenen vaak een stuk meerwaarde voor organisaties. Ze beschikken over levenservaring en kunnen zich daardoor vaak beter inleven in bepaalde situaties. Dankzij de vele contacten en ervaring die ze hebben opgedaan, hebben ze vaak veel (politieke) invloed en krijgen ze veel dingen gedaan.

Het blijkt dat ouderen vooral de volgende motieven hebben om vrijwilligerswerk te doen:

- Om niet te hoeven blijven solliciteren tot aan hun pensioengerechtigde leeftijd;
- Om zich op een andere manier nuttig te blijven maken, door kennisoverdracht en ervaring op jongeren;
- Om iets terug willen doen voor de samenleving;
- Om sociale contacten te blijven opdoen;
- Om contact te houden met jongere generaties;
- Om te blijven leren en ontwikkelen.

Vrijwilligers verdienen maatschappelijke waardering en ondersteuning, maar het is niet goed als hun inzet leidt tot verdringing van gewone banen.

Vrijwilligersvergoedingen blijven bij uitkeringsgerechtigden tot een maximumbedrag vrijgesteld.

50PLUS wil:

- Geen onnodige regelgeving en bureaucratie voor vrijwilligerswerk, aan geen enkele kant van het loket;
- Acceptatie en stimulering van vrijwilligerswerk bij door de gemeente gesubsidieerde verenigingen en organisaties als tegenprestatie van langdurig bijstandsgerechtigden.

Zorg en welzijn

Sinds 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de zorg. Het gaat om de taken die voorheen onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) vielen. Daarnaast is ook de jeugdhulp gedecentraliseerd.

Het doel van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) is Hagenaars in staat te stellen zo lang en volwaardig mogelijk 'mee te doen' in Den Haag en zo lang mogelijk thuis te wonen. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid passende ondersteuning te bieden aan inwoners die dat niet (volledig) op eigen kracht kunnen bewerkstelligen.

De ondersteuning past bij de aanvrager en is bij voorkeur tijdelijk. Het is mogelijk om meer nadruk te leggen op preventie en algemene voorzieningen en om het voorzieningenaanbod toegankelijk(er) te maken voor bijvoorbeeld de begeleiding van senioren, chronisch zieken, mensen met een beperking en mensen met GGZ-problematiek.

Gemeenten hebben met de nieuwe wet meer ruimte om algemeen toegankelijke en maatwerkvoorzieningen te organiseren. Niet per se individueel. Dit biedt mogelijkheden voor de gemeente om de druk in het stelsel van zorg en welzijn, naar de algemeen, toegankelijke wijkvoorzieningen om te buigen. Dit doet recht aan de focus op de wijk, dicht bij huis, en hierdoor wordt het stelsel ook goedkoper. Het doel is natuurlijk dat het zorg- en welzijnsaanbod past bij de wijk en haar bewoners. Daartoe moeten zorg- en welzijnsaanbieders beter met elkaar gaan samenwerken. In de afgelopen drie jaar is dat in veel gemeenten nog niet goed tot stand gebracht, ook in Den Haag niet. Zo hebben veel hulpbehoevenden bijvoorbeeld veel te weinig thuiszorg gekregen en blijkt het soms toch echt noodzakelijke individuele maatwerk in de zorg zeer moeilijk tot stand te komen.

Mee blijven doen

Als partij die extra aandacht vraagt voor de brede participatie van 50plussers in de samenleving ondersteunt 50PLUS Den Haag de gedachte dat mensen

het beste tot hun recht komen als zij zelf sturing kunnen geven aan hun leven, ook als zij beperkingen ondervinden vanwege hun gezondheid. Volgens 50PLUS Den Haag dient de houding ten opzichte van Hagenaars die zorg nodig hebben uit te gaan van humanitaire principes, wat wil zeggen dat zij worden ondersteund om zo lang mogelijk volwaardig deel uit te maken van de samenleving. Van de gemeente wordt een meewerkende houding verwacht om daarvoor de nodige faciliteiten te bieden.

De eigen verantwoordelijkheid in de zorg is zich aan het verplaatsen van collectief naar individueel. Daardoor zijn mensen meer en meer aangewezen op het eigen sociale netwerk om zich heen, als zij zo'n netwerk tenminste nog hebben (familie, vrienden, buurtgenoten, enzovoort). Doordat senioren langer zelfstandig blijven wonen dan in de afgelopen decennia wordt deze noodzaak steeds nijpender.

Lang thuis wonen kan voor veel senioren niet zonder goede mogelijkheden voor woningaanpassing of door verhuizing naar aanleunwoningen of servicecomplexen. Dit brengt hogere kosten met zich mee, welke optie het ook wordt. De hoge kosten van het een of ander zijn obligaat en het betekent vaak dat er een behoorlijk inkomen, of een eigen vermogen tegenover moet staan. Soms is dat helemaal geen probleem, maar vaker schort het daaraan - 50PLUS wijst er al jaren op dat het stigmatiserende beeld in de media (van gezellig golfende ouderen) niet representatief is voor de werkelijkheid. Het aantal Bijstandsgerechtigden in Nederland is alleen al in 2016 (en daarvoor ook al in 2015) toegenomen met 18.000. Van hen zijn er 10.000 tussen de 45 en 65 jaar! De positie van 45plussers op de arbeidsmarkt geeft geen positieve verwachting dat dit aandeel als vanzelf zal afnemen.

Dak- en thuislozenzorg

Het aantal Hagenaars in de dak- en thuislozenzorg boven de 50+ is zelfs schrikbarend, en de noodopvang van gezinnen met kinderen die het niet meer redden ook. Gelukkig zijn er in Den Haag ook filantropische stichtingen die zich over hen ontfermen, vaak weliswaar met subsidies ondersteund, maar het is in wezen een schande vindt 50PLUS dat dit nodig is. Het is prachtig dat de 'charitas' bestaat maar overheden moeten in beginsel zelf

voor al hun burgers zorgen; het op voorhand rekening houden met liefdadigheid in begrotingen is principieel onwenselijk.

Wat 50PLUS betreft kan het niet voorkomen dat welke Hagenaar dan ook 'onder de brug' moet slapen. Hoewel er in alle grote steden 'hardnekkige zwervers' zijn (vaak met verslavingsproblemen) vindt 50PLUS het een erezaak voor een fatsoenlijke stad om daar méér dan nu aan te doen. Die mensen moeten van de straat en geholpen worden. Er moeten wettelijk meer mogelijkheden komen, vindt 50PLUS, om daar dwang bij in te zetten - in het belang van die mensen zelf maar ook van de samenleving als geheel en de stad.

50PLUS Den Haag wil de bestaande dak- en thuislozenopvang in de wintermaanden uitbreiden naar een voorziening voor het hele jaar.

Verslavingsproblematiek

Een apart probleem waar onze partij extra aandacht voor vraagt is de hulp aan mensen met een verslaving. Ook onder ouderen speelt dat. Wat hen betreft gaat het dan vooral over alcohol en medicijngebruik. Beiden hebben vaak te maken met eenzaamheid, isolement, stress, financiële problemen, fysieke problemen, slaap- en pijnklachten. Dat geldt niet alleen voor mensen die nog zelfstandig wonen maar ook voor hen in verzorgingscentra e.d.. Het herkennen van zulke verslavingen is soms moeilijk doordat de symptomen (zoals vertraagd denken en handelen, vallen, geheugenproblemen, vermoeidheid) lijken op normale verouderingskenmerken. De gemeente Den Haag kan hier o.i. in signalerende zin meer aan doen met de inzet van de GGD Haaglanden.

Een derde vorm van verslaving die ook sommige ouderen treft is gokken. 50PLUS vindt sowieso dat de gemeente Den Haag een zeer terughoudend beleid moet voeren t.a.v. van vergunningen voor casino's en andere gokhuizen. Een treffend voorbeeld van fout gemeentelijk beleid vindt 50PLUS het verlenen van 24-uurs vergunningen, zoals in 2017 voor 'Asta' aan het Spui. Dat is écht de verkeerde weg. Juist beperking van gokfaciliteiten in de stad hoort het uitgangspunt van beleid te zijn.

Ook wordt er steeds vaker thuis achter de computer gegokt, ook door mensen die een verlies niet kunnen dragen. 50PLUS ziet graag dat bijvoorbeeld bijstandsconsulten in Den Haag worden getraind in de

herkenning van (financiële) problemen die hieruit voortkomen én in het bespreekbaar maken hiervan in de relatie met cliënten.

50PLUS Den Haag wil:

- De gemeente moet streven naar kwalitatief betere thuiszorg, extra faciliteiten voor mantelzorg en dagbesteding in wijk- en buurtcentra;
- Extra initiatieven voor groepswonen en de bouw van meer woningen om met drie generaties samen te wonen;
- Een centrale registratie van mantelzorgers, zodat ondersteunende maatregelen (financieel en praktisch) sneller en eenvoudiger kunnen worden uitgevoerd;
- Meer aandacht voor preventie van ziekten en ongevallen onderen ouderen (als valtrainingen op buurt- en wijkniveau);
- Het stimuleren van goede voeding en een gezonde leefstijl, onder alle leeftijden, niet in de laatste plaats onder jongeren, met aandacht daarvoor op school;
- Nog meer aandacht van de gemeente om ouderen en jongeren meer en langer te laten bewegen.

Tenslotte de aanbeveling voor scholen die van cateringbedrijven gebruik maken, net als voor gesubsidieerde culturele instellingen, sportverenigingen, zorginstellingen e.d. om te kiezen voor duurzame leveranciers, die een gezond en smakelijk pakket bieden van verantwoorde (óók vegetarische) maaltijdproducten maar zeker géén producten uit de bio-industrie.

De gemeente Den Haag moet, vindt 50PLUS, die wens alom actief kenbaar maken – en zelf uiteraard ook geen cateraars meer contracteren die daaraan niet voldoen!

Verkeer, mobiliteit en bereikbaarheid

Ouderen hebben een toenemend aandeel in het zelfstandig verkeer en het openbaar vervoer. Dat is alleen al logisch doordat zij een groeiend percentage van de bevolking uitmaken, maar ook speelt een rol dat zij vaker een auto hebben dan vroeger en daar tot op hoge leeftijd gebruik van maken. Deze mobiliteitsvergrijzing draagt bij aan gelijkmatiger spreiding van het autoverkeer over de dag, omdat ouderen de spits zoveel mogelijk vermijden; dat doen zij ook bij het gebruik van het openbaar vervoer.

Ouderen die gezond van lijf en leden zijn vragen wat hun mobiliteit betreft geen bijzondere voorzieningen in de stad en daarbuiten. Op zekere leeftijd (65+) begint dat te veranderen, in elk geval wanneer hun vitaliteit afneemt en er vaker gezondheidsklachten om de hoek komen kijken. Daar moet rekening mee worden gehouden, want het zal een relatief steeds grotere rol gaan spelen in het verkeer en openbaar vervoer.

Mobiliteitsvergrijzing heeft een negatief effect op de verkeersveiligheid. Ouderen zijn kwetsbaarder en minder alert dan toen zij jong waren. Eén derde van alle verkeersdoden en ernstig gewonden in het verkeer betreft mensen van 65 jaar en ouder. Dat hoge aantal slachtoffers is voor een deel te verklaren doordat zij zich relatief vaker te voet en per fiets verplaatsen dan mensen onder de 65 jaar, al zijn ze vaak voorzichtig en houden ze zich bovendien veel beter aan de verkeersregels dan jongeren. Gelukkig zijn veel ouderen zo verstandig om deelname aan het verkeer in het donker en in slechte weersomstandigheden te beperken, want anders zouden de slachtoffercijfers nog meer in hun nadeel uitpakken.

Scootmobielen en E-bikes

Speciale aandacht vraagt 50PLUS voor de steeds vaker door ouderen gebruikte scootmobielen en elektrische fietsen (e-bikes). Beide vervoersmiddelen verruimen de afstand die zij zelfstandig kunnen afleggen aanzienlijk. Dat is een winstpunt, maar er zijn ook problemen.

Bij scootmobielen is ten minste de 'lage zit' van de bestuurder een handicap omdat die een goed overzicht op de verkeerssituatie belemmert; bij e-bikes blijkt in praktijk vaak dat veel ouderen de snelheid onderschatten van hun

'nieuwe fiets', met name in bochten en bij het plotseling moeten remmen leidt dit tot valpartijen of aanrijdingen.

Veilig Verkeer Nederland (VVN) stelt vast dat ouderen nog té vaak zonder degelijke technische en rijvaardige instructie met een scootmobiel de weg op gaan en bovendien zonder goede kennis van de verkeersregels. Elk jaar vinden er, mede daardoor, ruim 12.000 ongevallen in Nederland plaats waarbij bestuurders van een scootmobiel in het ziekenhuis belanden, in veertig tot vijftig gevallen met dodelijke afloop.

50PLUS vindt dat de overheid hier een taak heeft, in samenspraak en -werking trouwens met (te certificeren) leveranciers van vooral scootmobielen. Het gaat te ver om een 'rijbewijs' voor een scootmobiel te eisen vinden wij, maar een vaardigheids- en verkeerstraining kan wel min of meer verplicht worden. Door hun hoge aanschafprijs worden veel scootmobielen namelijk via een bijdrage uit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) door gemeenten bekostigd. De financiering ervan kan daardoor aan specifieke voorwaarden worden gekoppeld die de gemeente Den Haag moet gaan stellen, uiteraard om de verkeersveiligheid te verbeteren.

Verder pleit 50PLUS ervoor dat plaatselijke afdelingen van gehandicaptenorganisaties, VVN en buurtorganisaties hun al bestaande trainingen met scootmobielen veel meer aandacht gaan geven, gestimuleerd door de gemeente, én dat er aparte trainingen worden gegeven voor het rijden met e-bikes door ouderen. Niet op een schoolse manier, maar mede door fietstochten in de stad en de regio, om ouderen ook met elkaar in contact te brengen en te stimuleren dat zij elkaar na die trainingsritten blijven vinden om samen zo nu en dan een tochtje te ondernemen. Dat zou multifunctioneel ouderenbeleid op z'n best zijn, denkt 50PLUS.

50PLUS wil dat er in Den Haag veel meer hoogwaardige en bewaakte fietsenstallingen worden gerealiseerd, in elk geval bij ziekenhuizen en grote winkelcentra, die:

- gratis zijn voor AOW-gerechtigden c.q. Ooievaarspashouders;
- met ruime toegankelijke plekken voor scootmobielen;

- met voor 'noodgevallen' mogelijkheden om (tegen redelijk tarief) accu's van scootmobielen en E-bikes voldoende op te laden om weer huiswaarts te kunnen keren.

50PLUS wil dat gemeenten en openbaarvervoerbedrijven rekening houden met mobiliteitsvergrijzing, onder meer door:

In het Openbaar Vervoer

- Meer zitplaatsen in het OV te reserveren voor mensen die slecht ter been zijn en een publiekscampagne om opstaan voor ouderen, mindervaliden en zwangere vrouwen in het OV te stimuleren;
- In bussen en trams meer zitplaatsen creëren waarnaast ruimte is om een rollator of boodschappenwagentje te stallen;
- Bij alle perrons en haltes zitplaatsen creëren voor ouderen en mindervaliden;
- Enerzijds een fijnmaziger gemeentelijk OV-netwerk met meer perrons en haltes, anderzijds door een netwerk van 'snelbussen en -trams' met een gering aantal opstapplaatsen, om doorstroming te bevorderen;
- Goedkoop bus- en tramvervoer in de stad voor AOW-gerechtigden, in de weekenden en op werkdagen tussen 9.30 en 15.00 uur en na 19.30 uur, tegen een gereduceerd tarief van € 1 per rit.

Speciaal aangepast vervoer

- De Wijkbus, Zonnebloemauto, RegioTaxi Haaglanden, de Taxibus in Den Haag en Valys zijn van groot belang voor de mobiliteit van de groeiende groep Hagenaars op leeftijd. Ze verdienen in het gemeentelijk beleid alle steun, echter ook vast toezicht op de kwaliteit en beschikbaarheid ervan;
- Dienstverlening van het speciaal vervoer moet aansluiten bij de behoeften van de gebruikers, wat ook inhoudt dat de wachttijden acceptabel moeten zijn;
- Het vermijden van 'wurgcontracten' met vervoerders. Voorkomen moet worden dat marktwerking een rol van betekenis gaat spelen in het speciaal aangepast vervoer voor ouderen en mindervaliden, het dient even ruim beschikbaar te blijven voor iedere Hagenaar die erop is aangewezen.

Zelfstandig Vervoer

Dat steeds meer ouderen een auto hebben en daar tot op hoge leeftijd gebruik van maken is een feit, dat velen van hen bovendien hogelijk waarderen. 50PLUS dingt daar niks op af.

Het aanbieden van gratis openbaar vervoer voor AOW'ers binnen de gemeente Den Haag stimuleert de beperking van het autogebruik natuurlijk. Zeker in de Randstad, waaronder de stad Den Haag, pleit 50PLUS voor terugdringing van het autoverkeer, om de stad begaanbaar te houden en leefbaar.

Wat ons betreft zijn de fiets, goede OV-verbindingen en veilige wandelroutes (24/7) absolute prioriteiten.

Geen auto-pest

Niettemin wil 50PLUS Den Haag zich allesbehalve scharen aan de kant van de 'autopesterij'; ook voor mensen met een laag inkomen en zeker voor hen die op leeftijd zijn is de auto een verworvenheid, die soms gewoon noodzakelijk is maar ook hun vrijheid vleugels kan geven om maatschappelijk te blijven deelnemen.

Daaruit volgt, voor iedereen trouwens, dat de gemeente voor automobilisten een goede verkeersdoorstroming en -afhandeling in de stad onverminderd aandacht moet blijven geven. Evengoed als dat de gemeente betaald parkeren 'doelbewust' moet toepassen waar dat nodig is, maar zeker niet waar dat 'doel' ontbreekt. Parkeerheffing alleen om de gemeentekas te spekken, dat wijst 50PLUS Den Haag af.

50PLUS pleit er daarom voor:

- Gebruikers van een rollator te faciliteren. Dat betekent vooral goed onderhoud van trottoirs; stoeprandverlagingen bij alle oversteekplaatsen; het vermijden van overbodige drempels (bij gemeentelijke locaties, enzovoort);
- Het wijkgewijs (in buurtcentra en binnen zorginstellingen) aanbieden van 'valtrainingen' en het lopen met een rollator daarbij (standaard) onderdeel maken.

En verder wil 50PLUS:

- Parkeerontheffingen voor zorgverleners, mantelzorgers en vrijwilligers, zoals geen betaald parkeren op zondag voor mantelzorgers en familie van senioren;
- Voldoende invalidenparkeerplaatsen met gratis of gereduceerd tarief voor mensen met een beperking, die in het bezit zijn van een invalidenparkeerkaart;
- Het weren van fietsers en brommerrijders in de Grote Marktstraat, omdat dit tot gevaarlijke situaties leidt;
- Maatregelen om de verkeersdruk op de Mauritskade te verminderen.

Veiligheid en vrijheid

‘Vrede en Recht’ zijn als devies opgenomen in het wapen van de stad Den Haag. Dat heeft in de eerste plaats betrekking op de rol die de stad in dat verband internationaal vertolkt, maar het is vanzelfsprekend een erezaak dat die begrippen binnen de eigen gemeentegrenzen óók vanzelf spreken in de lokale samenleving.

De belangrijkste spelregels van onze samenleving zijn verankerd in de Grondwet, vooral het anti-discriminatie beginsel vindt 50PLUS belangrijk. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

Ondanks de wens en ambitie om Den Haag een toonbeeld van ‘Vrede en Recht’ te laten zijn, is de dagelijkse praktijk (als in elke grote en dichtbevolkte stad) doorspekt met incidenten, met criminaliteit, verkeersongevallen, enzovoort. Veiligheid vraagt daarom permanent aandacht, met een extra accent zo vindt 50PLUS voor ouderen. Door hun leeftijd zijn zij minder weerbaar en een stuk kwetsbaarder dan jongere Hagenaars. Op straat, in het verkeer, thuis - en zelfs in verzorgingscentra. Ouderen die nog zelfstandig wonen (en dat zijn er ook in Den Haag steeds meer) verdienen extra aandacht van de gemeente, hun familie, woningbouwcorporaties, zorgorganisaties, OV-bedrijven en de politie om veilig te zijn en zich veilig te voelen. 50PLUS Den Haag vindt het bijvoorbeeld essentieel dat zij met een gerust hart zelf de straat op kunnen gaan om een boodschap te doen en dat zij ook 's avonds zonder zorgen een verenigingsavond, een bioscoop of theater kunnen bezoeken, in het vertrouwen weer veilig thuis te komen.

Dat de ‘wijkagent’ te voet – als hij al zichtbaar is overdag – zo vaak ontbreekt in het straatbeeld, geldt zeker ook voor de late uren van de dag. Ook dan moeten zij ‘hun buurt doen’, vindt 50PLUS Den Haag.

Samenlevingsproblemen

In het publieke en politieke debat over veiligheid spelen vaak werkelijke en vermeende aspecten een rol over ‘buitenlanders’. En het staat natuurlijk buiten kijf dat Den Haag daarbij vaak wordt aangehaald omdat er in de stad

inmiddels meer mensen wonen met een migrante dan met een Nederlandse afkomst. Met name in de Schildersbuurt, Transvaal en de Stationsbuurt zijn de percentages migrante inwoners zeer hoog. 50PLUS neemt de samenlevingsproblemen die daarvan het gevolg zijn heel serieus. Bovendien erkennen wij dat sommige migrante groepen (bijvoorbeeld Marokkaanse jongens tussen de 12 en 26 jaar) oververtegenwoordigd zijn wat betreft het hebben van een strafblad en ongewenst gedrag op straat. 50PLUS is geen struisvogelpartij. We vinden in beginsel dat consequent en strikt optreden daartegen door de politie het eerste en beste is, gevolgd door even consequent en strikt justitieel afstraffen van dat gedrag. Ten tweede zou de gemeente Den Haag t.a.v. sommige specifieke groepen probleemjongeren preventief beleid moeten intensiveren, met projecten op wijk- en buurniveau.

Overigens vindt 50PLUS dat uitkeringsgerechtigden die de Nederlandse taal niet beheersen moeten worden verplicht om een taalcursus te volgen, mede omdat dit essentieel is voor hun kansen op de arbeidsmarkt – maar ook vanwege hun sociale aanspreekbaarheid in de dagelijkse omgang. Wat dat laatste betreft is een redelijke beheersing van de Nederlandse taal natuurlijk iets dat gevraagd mag worden van alle mensen die hier permanent verblijven.

Terrorisme

Verder is terrorisme (van radicale moslimzijde) voor veel burgers iets dat angst aanjaagt, niet in de laatste plaats in Den Haag. De stad is tot op heden verschoond gebleven van ernstige aanslagen, maar is zonder meer een potentieel doelwit vanwege het regeringscentrum, ambassades, Europese- en VN-instituten. Weliswaar is Den Haag daarom ook relatief veel sterker politieel beveiligd dan andere steden in Nederland.

Wat de risico's voor burgers en toeristen betreft heeft de Haagse binnenstad ook al vele jaren een pré; namelijk de afsluiting van de binnenstad door 'pollers' (op- en neer bewegende palen) die het centrum selectief toegankelijk houden. 50PLUS Den Haag wil dat ook de Scheveningse wandelboulevard een soortgelijke voorziening krijgt.

Den Haag heeft daarentegen een slechte naam wat betreft 'radicalisering'

van moslims, door de aanwezigheid van enkele moskeeën die ruimte bieden aan haatpredikers. Er zijn ook relatief veel jonge moslims uit Den Haag die zich bij de 'Jihad' hebben aangesloten en naar het Midden-Oosten zijn vertrokken. Daartegen treedt het gemeentebestuur gelukkig steeds actiever op met concrete maatregelen.

50PLUS complimenteert het Haags gemeentebestuur met de preventieve en veelzijdige aanpak in de laatste jaren om polarisatie, radicalisering en jihadisme ter plaatste tegen te gaan. Hierbij wordt nauw samengewerkt tussen de portefeuilles Veiligheid, Integratie, Onderwijs, Werk, Stadsdelen en Wijken en Jeugd en met niet gemeentelijke partners als de departementen van Justitie en Veiligheid en SZW, de politie, het Openbaar Ministerie en diverse instellingen voor welzijn, zorg en hulpverlening.

Het spreekt voor zich dat 50PLUS dit beleid van harte steunt, het moet onverminderd worden voortgezet, omdat het essentieel is dat burgers zich veilig voelen in hun eigen stad.

Woonoverlast

Woonoverlast komt vaak voor en kan grote gevolgen voor het woongenot van de slachtoffers hebben. Voorbeelden van woonoverlast zijn geluidshinder, stankoverlast, asociaal gedrag, burenruzies, huisdieren, agressie en bedreiging, pesterijen, vernielingen, vervuiling en drugsgebruik en handel op straat, in portieken e.d..

50PLUS wil softdrugs uit de criminele sfeer halen door nederwietteelt te legaliseren onder zeer strenge en stringente voorwaarden en met vergunning. 50PLUS wil bij voorkeur géén lokale experimenten, maar invoering in één keer voor geheel Nederland en wil dat de gemeente zich voor zo'n landelijke beleidswijziging inzet.

Stevig toezicht op eventuele verkooppunten. Hierbij zijn het leeftijdscriterium (vanaf 18 jaar), het niet aanwezig zijn van harddrugs en de afstand naar scholen (minimaal 500 meter) van belang. De gemeente moet trouwens sowieso een duidelijk, actief en integraal ontmoedigingsbeleid voeren t.a.v. alcohol, roken en drugs.

Gemeenten konden tot voor kort alleen tegen woonoverlast optreden met een waarschuwing of een uithuisplaatsing. Met het eerste middel werd vaak

te weinig bereikt en het tweede middel was vaak te zwaar om in te zetten. Medio 2017 is echter de 'Wet aanpak woonoverlast' in werking getreden. Op gezag van de burgemeester kunnen nu aan overlastgevers specifieke gedragsaanwijzingen worden gegeven. Daarbij valt te denken aan:

- Het muilkorven en in beslag nemen van een agressieve hond;
- Het verbaliserend optreden tegen harde muziek;
- Verbod aan personen om een locatie te bezoeken;
- Overlastgevers tijdelijk uit huis plaatsen.

50PLUS wil dat de gemeente Den Haag actief gebruik gaat maken van de nieuwe mogelijkheden en dat het college van B. en W. eind 2018 een eerste rapportage uitbrengt aan de gemeenteraad over de effectiviteit ervan.

Gemeentelijke handhavers

Om hardnekkige veiligheid- en leefbaarheidsproblemen aan te pakken op buurtniveau, wil 50PLUS in Den Haag een proef met zogenaamde 'stadsmariniers' zoals we die uit Rotterdam kennen. Deze 'superambtenaren' worden ingezet in bepaalde gebieden om problemen op te lossen, niet door het uitdelen van boetes, maar door het wegnemen van de achterliggende oorzaken.

Een stadsmarinier kent zijn wijk. De stadsmarinier loopt veel over straat en gaat met bewoners en ondernemers in gesprek. Zo nodig gaat een stadsmarinier samen met bewoners en ondernemers op stap, bijvoorbeeld om problemen met eigen ogen te zien. De stadsmarinier legt contact met wijkorganisaties, gemeentelijke diensten en de politie als die de vastgestelde problemen kunnen helpen oplossen.

Den Haag kan sinds 1 januari 2017 boetes voor overlast zelf innen. Op die datum werd de wet bestuurlijke boete overlastfeiten ingevoerd.

Gemeentelijke handhavers met een BOA-status (Buitengewoon Opsporingsambtenaar) kunnen nu voor overtredingen zoals hondenpoep, verkeerd aangeboden huisvuil, enzovoort.

Gemeenten kregen eerder alleen een proces verbaal vergoeding als BOA's optraden. Voor elk proces-verbaal kregen de gemeenten 25 of 40 euro, afhankelijk van het feit waarvoor zij een boete gaven. De rest van de boete vloeide naar het Rijk. Nu gaat de boete dus in zijn geheel naar de gemeentekas.

In een dichtbevolkte stad als Den Haag, begrijpt iedereen dat dicht op elkaar wonen soms wat extra begrip vraagt voor elkaar, maar ook dat er grenzen zijn aan wat toelaatbaar is. 50PLUS vindt het voor de leefbaarheid en de veiligheid belangrijk dat de openbare orde wordt gehandhaafd en eventuele overlast tot een minimum wordt beperkt.

Overlast moet echter altijd in de context worden gezien. Indien een regel uit de APV (Algemene Plaatselijke Verordening) wordt overtreden zonder dat er daadwerkelijk overlast is veroorzaakt voor anderen of zonder dat de leefbaarheid of veiligheid in het geding is gekomen, volstaat naar de overtuiging van 50PLUS een waarschuwing.

In Den Haag is geen ruimte voor excessief handhaven door gemeentelijke BOA's om de gemeentekas te spekken.

50PLUS wil scherp toezien op het functioneren van BOA's. Zij moeten voldoende worden opgeleid om hun taak te kunnen uitvoeren. Handhaving door hen moet gerelateerd zijn aan daadwerkelijke overlast en/of aantasting van de leefbaarheid en de veiligheid, en er moet voldoende handhaving zijn indien er sprake is van daadwerkelijke overlast.

Intimidatie op straat

Extra aandacht verdient intimidatie op straat in Den Haag, de strafbaarheid daarvan moet in de APV worden aangescherpt en explicieter gemaakt.

Ook moet er campagne worden gevoerd om (potentiële) daders meer bewust te maken en te waarschuwen voor de gevolgen van intimidatie.

Onacceptabel vindt 50PLUS zowel verbale als fysieke intimidatie, zoals:

- uitschelden/naropen met seksuele dan wel denigrerende opmerkingen en/of oneerbare voorstellen waaruit minachting blijkt;
- specifiek bij functionarissen met een publieke taak: uitschelden/naropen met denigrerende/beledigende opmerkingen die het gezag aantasten;
- hinderlijk achternalopen, hinderlijk de weg of het werk belemmeren of in het nauw drijven;
- ongewenst aanraken;
- gericht spugen naar personen;
- aanstootgevende gebaren, waaronder seksueel getinte of denigrerende gebaren.

Uit den boze zijn intimidatie van vrouwen, LHBTI Hagenaars, mensen met

een beperking en van mensen met een duidelijke religieuze uiting (die bijvoorbeeld een keppel of een hoofddoek dragen).

50PLUS Den Haag wil verder ter verbetering van de veiligheid:

- Goede straatverlichting in ten minste alle woonwijken van Den Haag. Onderzoek wijst uit dat criminaliteit met maar liefst 20% kan afnemen bij verbeterde openbare verlichting;
- Criminaliteitsbestrijding en -preventie opvoeren door inzet van extra wijkagenten/buurtregisseurs, die makkelijk aanspreekbaar zijn 'zichtbaarder' moeten worden in de buurt;
- Dat de gemeente pleit voor handhaving en uitbreiding van het aantal politiebureaus op wijkniveau;
- Intensievere politierecherche na woninginbraken, het is onaanvaardbaar dat daarvan nu slechts 10% wordt opgelost;
- Verhaal van schade door vandalisme op de daders;
- Meer controle op snelheidsovertredingen in het verkeer op wijkniveau;
- Meer vuurwerkvrije zones met de jaarwisseling, als eerste stap op weg naar uitsluitend gecontroleerd gemeentelijk professioneel vuurwerk;
- Bestrijding van dierenleed en dierenmishandeling, waarbij actief gevolg wordt gegeven aan melding daarvan door burgers.

Wonen en bouwen

In de jaren vijftig en zestig (en ook daarna nog) zijn grootschalige nieuwbouw- of flatwijken uitgerold in uitleggebieden. In de kernwijken van Den Haag is vooral vanaf de jaren tachtig ook veel aan stadsvernieuwing gedaan; de nadruk daarvan is nu naar de buitenwijken verschoven. 50PLUS Den Haag heeft grote zorgen over de 'bebouwingsverdichting' die daarmee gepaard is gegaan. Er wordt en is dermate veel vrije ruimte (water en groen) voor in Den Haag opgeofferd, dat de leefbaarheidskwaliteit in het gedrang is. Gericht slopen en vernieuwen vereist zeker in Den Haag een soort Deltaplan, om enerzijds de woningcapaciteit te vergroten maar om tegelijkertijd de kwaliteit van woningen en de leefbaarheid van de stad te verbeteren.

50PLUS denkt trouwens dat innovatie op het gebied van wonen en bouwen direct kan worden verbonden met sociale innovatie en een veel betere integratie van migranten. Hier ligt een heel veld open aan kansen.

De woningvoorraad in Den Haag moet passen op de toekomstige samenstelling van de bevolking. Kwalitatief gezien passen veel woningen niet op het behoeft patroon van ouderen. Er is in het verleden nauwelijks leeftijdsbestendig gebouwd. Ouderen zijn trouwens ook niet één homogene groep maar hebben uiteenlopende wensen, behoeften en mogelijkheden. Dat vergt een gevarieerde aanpak en bouwen voor de vraag. Er moet meer worden geëxperimenteerd met allerlei vormen van groepswonen.

Het beleid van het Rijk en ook van de gemeente Den Haag is er al jaren op gericht om ouderen zolang mogelijk thuis te laten wonen, wat vaak ook hun eigen wens is. Maar in plaats van het in stand houden en treffen van alle nodige voorzieningen om dat mogelijk te maken, gebeurt in de praktijk vaak het tegendeel. Soms met dramatische gevolg, bijvoorbeeld voor echtparen op leeftijd van wie een van beiden hulpbehoevend is, wat veel gaat vergen van de ander die daardoor ook in de lappenmand raakt. Bezuinigingen op de thuiszorg en het gebrek aan opvang en ondersteuning in de buurt voor dementerenden pakken regelmatig funest uit, zodanig dat het zelfstandig thuis wonen voor beiden op de helling komt te staan - terwijl nota bene het aantal beschikbare plaatsen in verzorgingshuizen de laatste jaren sterk is

verminderd. Letterlijk en figuurlijk leidt dit tot ongelukken, terwijl het per saldo bovendien uitmondt in een grote maatschappelijke last, extra bureaucratie en veel kosten voor noodopvang e.d. die alle beoogde bezuinigingen te niet doen.

50PLUS wil onder meer:

- Dat in woningcomplexen voor ouderen 'huismeesters' weer een normaal verschijnsel worden;
- Dat er wordt geïnvesteerd in 'wijkverplegers en -verpleegsters' die aan huis komen;
- Dat de gemeente woningcorporaties actief stimuleert om voldoende en geschikte (en energiezuinige) woningen te bouwen voor senioren en chronisch zieken;
- Dat de gemeente bij woningcorporaties harder aandringt op het in stand houden en vermeerderen van het aanbod aan sociale huurwoningen en waar nodig sociale woningbouw stimuleert;
- Dat lokale regels voor het bouwen worden aangepast zodat er meer leeftijdsbestendig en energiezuinig wordt gebouwd;
- Dat de gemeente de bouw stimuleert van 'familiehuizen' waar drie generaties van een familie met elkaar samenwonen, door onder meer de hoogte van gemeentelijke heffingen te verlagen voor bewoners van zulke woningen;
- Meer ondersteuning van 'groepswoners' door ouderen. Dat bevordert sociale contacten (eenzaamheidsbestrijding), sociale controle en goedkopere (want geconcentreerde) zorg door professionele instellingen.

Als het om bouwen en wonen gaat heeft 50PLUS een brede visie die van belang is voor alle inwoners van Den Haag. Zo willen wij:

- Direct een halt toeroepen aan verhogingen van de onroerendezaakbelasting (OZB);
- Afschaffing van het erfpachtstelsel;
- Stimulering van de bouw van woningen in de sociale huursector, maar óók van betaalbare koopwoningen voor starters op de woningmarkt;
- Voldoende groen en water in woonwijken;
- Voldoende speelruimte voor kinderen in woonwijken;
- Voldoende parkeerruimte en fietsenstallingen in de nabijheid van nieuwbouw.

50PLUS kijkt ook kritisch naar de kantorensector in Den Haag, na Amsterdam immers de grootste kantorenstad van ons land. De leegstand daalt en bedraagt thans zo'n 14%. In de afgelopen jaren zijn dan ook weinig nieuwe kantoren gebouwd, het aanbod veroudert daardoor met het gevolg dat niet elke zoeker makkelijk geschikte ruimte vindt.

50PLUS ondersteunt het beleid om verouderde kantoorgebouwen in de stad aan te bevelen bij projectontwikkelaars voor nieuwe bestemmingen, zoals een hotel, 'urban farming', studentenhuysvesting of woningen. Gezien de woningnood in Den Haag ziet 50PLUS ook graag dat de grote corporaties in de stad actief meekijken naar mogelijkheden.

50PLUS is tegen de sloop van ons cultureel erfgoed. Er is al te veel moois tegen de vlakte gegaan. Beeldbepalende gebouwen moeten in beginsel blijven staan. Eventueel zullen de buurt, de wijk of – bij hele typerende klassieke gebouwen – de hele Haagse bevolking zich moeten kunnen uitspreken over behoud of sloop, in een voor Den Haag bindend referendum. Ook als het gaat om gebouwen die (nog) geen rijks- of gemeentemonument zijn.

Een schrijnend voorbeeld van hoe het niet moet was recentelijk de sloop van de Hoeve Ysendoorn (uit 1820) op de begraafplaats Nieuw Eykenduynen.

Woningbouwverenigingen

Kleine en betrokken woningbouwverenigingen hebben de voorkeur van 50PLUS. Het oorspronkelijke doel van de corporaties moet ook vandaag de dag nog steeds hoog in het vaandel staan: het bouwen, beheren en verhuren van kwalitatief goede woningen met een betaalbare huur voor mensen met een smalle beurs.

De vergaande verzelfstandiging van de corporaties medio jaren 90 heeft financiële voordelen en meer nieuwbouw opgeleverd maar ook misstanden die 50PLUS een doorn in het oog zijn, met name onder de grote corporaties. Niettemin is 50PLUS een tegenstander van de in 2013 ingevoerde 'verhuurdersheffing' die vooral is bedoeld als belasting voor corporaties, waarmee hun inkomsten worden afgeroomd en de staatskas extra wordt gevuld. Meer vrijheid voor corporaties om aan rijkere huurders hogere huurstijgingen door te berekenen, moest dat deels compenseren. In praktijk zijn echter vooral huurders in de sociale sector en woningzoekenden er de

dupe van, omdat corporaties nu minder doen aan onderhoud, renovatie en nieuwbouw. Die negatieve effecten kunnen nooit de bedoeling zijn geweest.

50PLUS Den Haag wil daarentegen dat er extra wordt geïnvesteerd in (vooral sociale) nieuwbouw en in renovatie van de bestaande woningvoorraad. De gemeente Den Haag moet daarvoor met corporaties kwantitatieve en kwalitatieve afspraken maken. Wat dat laatste betreft is 'duurzaamheid' het sleutelwoord, waarbij wij doelen op voorzieningen die onder meer het energie- en watergebruik van huishoudens beperken en het inbraakveilig maken. Veiligheid is ook gediend door bij renovatie en nieuwbouw de toepassing van elektriciteit via zonnepanelen i.p.v. gas in woningen de standaard te maken.

50PLUS Den Haag wil ook dat er bij nieuwbouw een passend percentage wordt gereserveerd voor woningen die al bij de opleveringen zijn ingericht voor bewoning door ouderen en mindervaliden, bijvoorbeeld door drempels te vermijden en aangepaste badkamers en toiletten. Vooral het risico op vallen moet worden geminimaliseerd (elke 7 minuten belandt een 65-plusser in Nederland door een valpartij op een spoedeisende-hulpafdeling van een ziekenhuis).

Duurzame nieuwbouw

De woningnood is groot in Den Haag. Om de bevolkingsgroei van de stad bij te benen, moet Den Haag de komende twintig jaar maar liefst 50.000 huizen extra bouwen. Pas voor 19.000 woningen liggen er nu plannen. Om de verwachte bevolkingsgroei met 80.000 inwoners tot 2040 op te vangen moeten er flinke initiatieven worden genomen. Daarbij is het gebrek aan bouwgrond een enorme handicap voor het door de zee en randgemeenten ingesloten Den Haag. De stad heeft de hoogste bevolkingsdichtheid van Nederland, met circa 6.400 inwoners per vierkante kilometer (bijna 13 keer zoveel als een gemiddelde gemeente in NL). Bovendien hoort Den Haag - dat zichzelf graag maar ten onrechte verkoopt als 'groene stad achter de duinen' - tot de vijf meest versteende steden van Nederland, met wijken die tot de ergste 'hitte-eilanden' van NL behoren. Ook levert de versterking problemen op voor de afvoer van 'hemelwater' bij stortregens.

50PLUS wil dat in Den Haag bij alle (ver)nieuwbouw in versteende wijken

wordt gestreefd naar groene daken en dat (grote) bedrijven worden gestimuleerd om de daken van hun bestaande gebouwen te vergroenen. Vanzelfsprekend zou de gemeente wat z'n eigen panden betreft het goede voorbeeld moeten geven.

Verder hoopt 50PLUS behalve op groen ook op meer blauw (water) in versteende Haagse wijken, ook dat heeft een dempend effect op de hitte en verbetert het woon- en werkklimaat. Soms zal dit kunnen worden gecombineerd de aanleg van verdiepte 'waterpleinen' waar regenwater vanuit de omgeving naar toe stroomt en tijdelijk wordt vastgehouden.

Den Haag vervult in vele opzichten een regionale centrumfunctie. Maar de stad is praktisch volgebouwd. 50PLUS Den Haag vindt daarom dat ook andere gemeenten in de regio nauw betrokken moeten worden bij het oplossen van de woningnood en dat zij wat dat betreft verplichtingen op zich moeten nemen. 50PLUS Den Haag vindt dat er binnen de regio Den Haag bijvoorbeeld een overlappend en geïntegreerd systeem moet worden aangegaan om aanspraak makenden op een sociale huurwoning 'punten en prioriteiten' te laten opbouwen die behalve in de eigen gemeente ook meetellen in andere gemeenten binnen de regio.

Tegelijkertijd moet Den Haag zelf z'n optimale best doen om de woningnood te lenigen. Zonder hoogbouw in bepaalde delen van de stad kan dat niet. Met name in Mariahoeve, Escamp, op de Binckhorst en in het stadscentrum rondom het NS-station Den Haag CS. Weliswaar leert al in gang gezette hoogbouw in Mariahoeve en Escamp dat dit niet zonder problemen gaat, zoals een nóg hogere bevolkingsdichtheid daar en een toename van de parkeerproblemen.

50PLUS Den Haag vindt dat bij het noodzakelijke hoogbouwbeleid bijzondere kwaliteits- en duurzaamheidsaspecten moeten worden meegenomen. Nieuwe hoogbouw mag vandaag de dag niet meer (zoals voorheen) het kale karakter krijgen van kwantiteitsproductie. De bouw moet duurzaam en gevarieerd zijn, voor verschillende categorieën bewoners en qua gezinsomvang; met centrale voorzieningen; energiezuinig; voorzien van groene daken, balkons, enzovoort. Gunningen voor de bouw en exploitatie ervan moeten wat dat betreft aan strikte criteria onderworpen worden. Om de realisatie op die manier financieel haalbaar te maken, met name voor het aandeel 'sociale sector' (ten minste 30% van de nieuwbouw) zullen bijzondere maatregelen

en overheidssubsidies nodig zijn, waarnaar de gemeente actief moet zoeken qua mogelijkheden. Overigens is 50PLUS ervan overtuigd dat die zijn te vinden en bedenken en dat e.e.a. op de langere termijn ook financieel voordelig uitpakt. Kwalitatieve investeringen keren uiteindelijk positief en besparend uit, is onze overtuiging.

Eigen wijk en buurt

Onderhoud, aanzien en het voorzieningenniveau van wijken en buurten zijn belangrijk. 50PLUS Den Haag vindt dat de gemeente daar behoorlijk goed oog voor heeft, voor jong en oud trouwens. Sommige punten die her en der in de stad wat extra aandacht nodig hebben zijn volgens ons:

- Tegengaan van straatvervuiling, door rondzwerfend afval, het niet opruimen van hondenpoep door eigenaren, en het dumpen van grootvuil naast ondergrondse containers;
- Vergroening door extra bomen en beplanting die vogels, vlinders en bijen aantrekken;
- Te grote afstand tot een politiepost en/of te weinig zichtbare wijkagenten / stadswachten;
- Te grote afstand tot een betaalautomaat en brievenbus;
- Asociaal en intimiderend gedrag door 'hangjongeren';
- Niet genoeg fietsenrekken;
- Niet sociaal (ruimte beperkend) parkeren door automobilisten.

Buurtzorg en wijkverpleging zijn voor ouderen belangrijke pijlers in de wijk, net als een gevarieerd aanbod van activiteiten voor jong én oud in wijkhuis en gemeenschapscentra, ook omdat met alle mogelijke middelen eenzaamheid moet worden bestreden, uiteraard met respect voor eigen keuzes van de mensen.

In wijken met tuinen en waar woningbouwverenigingen het merendeel van de huurwoningen beheren ziet 50PLUS ook graag een extra inzet t.a.v. de bevordering van groene tuinen. Ook voor daken en balkons. Dat komt het milieu ten goede maar vooral ook het steeds maar groter wordende probleem van onvoldoende hemelwaterafvoer, met bijvoorbeeld lekkages en overstromende straten tot gevolg.

50PLUS ziet graag initiatieven om 'versteende' tuinen (deels) te vergroenen

(wat natuurlijk ook geldt voor pleinen, waaronder schoolpleinen). Bij aanpak op enige schaal (als straat-, buurt- of wijkniveau) bestaan daarvoor interessante 'klimaatadaptatie subsidies' van het Hoogheemraadschap van Delfland.

Om burgers te stimuleren alvast wat te doen aan hun eigen tuin, zou het goed zijn als er buurt- en/of wijkgewijs gratis of zeer goedkope uitleen wordt mogelijk gemaakt van tuingereedschap, dat velen vaak te groot en te duur vinden om zelf aan te schaffen, ook omdat sommige dingen (als een kruiwagen) maar zeer zelden nodig zijn. Wat 50PLUS Den Haag betreft moet personele hulp voor tuinvergroening ook gesubsidieerd kunnen worden en kan dat deels worden uitgevoerd door vrijwilligers, bijvoorbeeld geaccepteerd als tegenprestatie in de Bijstand.

Binnenstad

De binnenstad van Den Haag staat onder druk. Jarenlang zijn er subsidies gegeven om in de binnenstad te gaan wonen en bewoners hebben zeer veel geld in hun huizen geïnvesteerd. De binnenstad is er veel mooier door geworden.

Er is vanuit de huidige politiek een roep om de binnenstad te verlevendigen met meer horeca en langere openingstijden. Maar de bewoners worden vergeten. 50PLUS vindt dat de bewoners hiertegen moeten worden beschermd. De werkloosheid in den Haag is groot, en er zijn te weinig banen in het bedrijfsleven in vergelijking met banen bij de overheid. Er moet daarom een groot programma komen om meer (duurzame) grote en kleine bedrijven naar Den Haag te trekken en te houden.

De Haagse binnenstad heeft een hoogwaardig aanbod nodig van winkels, horeca, museale en andere culturele voorzieningen. En niet in de laatste plaats natuurlijk de historische pleinen en gebouwen, waaronder de Ridderzaal en het parlamentscomplex. En iets verder daarvandaan bijvoorbeeld het internationaal vermaarde Vredespaleis.

Voor binnen- en buitenlandse toeristen is de Haagse binnenstad absoluut top en hun belangstelling legt onze lokale economie geen windeieren. Weliswaar moet Den Haag waken voor 'Amsterdamse toestanden' waarbij bewoners te veel last ondervinden van het toerisme.

Het woongenot van bewoners in de Haagse binnenstad staat zoals

opgemerkt al onder druk, doordat zij dicht op elkaar wonen, lijden onder geluidsoverlast (tot diep in de nacht), hitte, luchtvervuiling en ziekmakende fijnstof.

Maar 50PLUS verwerpt het idee om de (oude) binnenstad van Den Haag dan maar vrij te maken van bewoning. Dat zou de binnenstad 'dood' maken, is slecht voor de uitstraling ervan en het karakter van Den Haag. Ergo: het gemeentebestuur moet in binnenstadswijken 'flankerend beleid' (als een subsidie voor geluidsisolatie van oude woningen) inzetten om het goed leefbaar te houden daar te wonen. Subsidie voor de plaatsing van dubbel glas in de ramen bijvoorbeeld – wat ook een besparing oplevert voor het energieverbruik!

Openbare toiletten

In een stad als Den Haag met zijn vele bewoners en vele bezoekers moet de openbare ruimte gastvrijheid uitstralen. Daar horen ook voldoende, schone openbare toiletten bij.

De grijze urinoirs volstaan volstrekt niet. In drukke delen van de stad, maar zeker ook bij drukke strandopgangen, moeten voldoende goed ingerichte en zichzelf reinigende openbare toiletten worden gerealiseerd die ook voor minder validen toegankelijk zijn.

Zwerfvuil

Een hardnekkig probleem in Den Haag: het zwerfvuil. De helft van het aantal klachten van bewoners gaat daarover. Dat is veel meer dan het landelijke gemiddelde.

50PLUS Den Haag wil de straten weer schoonkrijgen met een Deltaplan Zwerfvuil:

- Meer prullenbakken in de stad;
- 'Zero tolerance' voor overtreders: speciale BOA handhavingsteams om vervuilers aan te pakken. Bewoners én bezoekers weten: In Den Haag gooi je je afval niet op straat!;
- Een beroep op iedereen om minder afval te produceren door o.m.:
 - o slim met spullen om te gaan (recyclen, repareren, delen en lenen);

- zuinig met verpakkingen om te gaan (gebruik je eigen beker/waterfles);
- geen plastic tasjes meer te kopen;
- het voorkomen voedselverspilling;
- enzovoort.

De gemeente Den Haag moet hiervoor een stimuleringscampagne op touw zetten met het streven in 2020 het afvalaanbod binnen de stad met 15% te hebben verminderd.

Sport, cultuur en recreatie

Voor de gezondheid van jong en oud is het belangrijk om voldoende lichaamsbeweging te hebben. Sporten is voor velen een leuke manier om daaraan toe te komen, vanwege het spelelement en het contact met andere sporters. Maar in wiens agenda dat niet past zijn het lidmaatschap van een fitnesscentrum of ongeorganiseerd sporten (wandelen, fietsen, joggen) goede alternatieven.

De Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen (beter bekend als de Beweegnorm) adviseert om minimaal 5 dagen in de week 30 minuten matig intensief te bewegen. Een andere mogelijkheid om voldoende te bewegen is de Fitnorm te hanteren. Deze gaat uit van 3 keer in de week 20 minuten intensief bewegen.

Jaarlijks geeft de gemeente Den Haag een 'Sport- en beweegwijzer 50+' uit (die ook via internet is te raadplegen). De gemeente ondersteunt daarmee z'n beleidsdoelstelling om in 2030 alle Hagenaars aan het sporten te hebben; als dat lukt gaat de volksgezondheid in Den Haag er een stap op vooruit. Zelfs voor hoogbejaarden is enige lichaamsbeweging per dag welzijn bevorderend.

Sporten hoeft in Den Haag niet duur te zijn. Gezinnen en mensen met een laag inkomen hebben recht op een Ooievaarspas, die voor jong en oud bij een groot aantal verenigingen en sportieve activiteiten flinke kortingen geeft, vaak 50% op de contributie of deelnemerstarieven. Dat geldt trouwens ook voor sporten waarbij lichaamsbeweging niet zo intensief is, maar waaraan niettemin andere voordelen zijn verbonden, zoals bijvoorbeeld bridgen, schaken en dammen.

Daar waar er speciale bewegingsactiviteiten voor ouderen worden gestimuleerd richt zich dat vooral op de weinig beweeglijke mens, al dan niet in een beschermde woonomgeving wonend.

Het is verstandig, vindt 50PLUS, om daarnaast ook de breedtesport te stimuleren voor de grote groep mensen die de wedstrijd-sport-leeftijd is ontgroeid, maar nog wel actief wil en kan zijn (zeg: de 40plusser).

Speciale aandacht vraagt 50PLUS ook voor de jeugd als het om sport in Den

Haag gaat. Obesitas (veel te dik zijn) komt om onder hen veel meer voor dan vroeger. Scholen moeten sporten daarom niet verwaarlozen, integendeel. Lichamelijke opvoeding is een basisbehoefte, bewegen zou, naast rekenen en taal, de derde grote component moeten worden in het basisonderwijs.

Ten behoeve van ouderen en mindervaliden moeten de harde paden in de duinen toegankelijk blijven voor rolstoelgebruikers en personen die slecht ter been zijn dan wel hulpmiddelen bij het lopen nodig hebben. Deze paden dienen zandvrij te worden gehouden. De gemeente heeft deze problemen trouwens ten gevolge van het weghalen van vegetatie aan zichzelf te wijten.

Schoolzwemmen

Meer dan 50% van de Haagse bevolking is van niet-westerse afkomst. Opvallend is dat vooral het zwemmen onder hen (en hun kinderen) niet of veel slechter wordt beheerst dan onder de autochtone bevolkingsgroep. In een land met zoveel water en zeker in een stad als Den Haag die aan zee ligt is dat een slechte zaak, door extra risico's op verdrinking. Binnen het openbaar onderwijs is er in Den Haag nu al (weer) schoolzwemmen in groepen 6 en 7, maar 50PLUS wil dat schoolzwemmen in het gehele basisonderwijs weer net als vroeger verplicht wordt.

Speciale aandacht is nodig voor nieuwkomers die (nog) niet kunnen zwemmen. Net trouwens als fietsles – wat evenzeer ongelukken voorkomt, een vaardigheid die door migranten van oudere leeftijd geen sinecure blijkt op de weg.

Haags topsportbeleid

De gemeente biedt terecht ondersteuning aan topsport in de stad en de ontwikkeling van talenten. Onze inwoners zijn er trots op als Haagse sporters en teams meedoen in de hoogste regionen en goed presteren. Bovendien draagt dat bij aan het imago van de stad, nationaal en internationaal. Die promotionele waarde geldt in het bijzonder bij de sporten die de ligging aan zee en het karakter van onze stad extra benadrukken. Zoals beach volleybal, surfen en zeilen. Maar ook iets heel anders, als darten, een populaire sport in veel Haagse cafés scoort natuurlijk enorm in de media.

Vanzelfsprekend ligt er een directe relatie tussen topsportprestaties en de breedtesport ondersteuning in Den Haag, dat is de basis waaruit talenten voortkomen.

Een verhaal apart is het betaald voetbal (BVO). Soms lijken het wel en wee van ADO Den Haag een gebed zonder eind. Niettemin vindt 50PLUS dat een grote stad als Den Haag het niet kan stellen zonder een betaald voetbalorganisatie die op niveau meedoet en presteert in tenminste de hoogste nationale regionen.

Het is 50PLUS Den Haag trouwens een doorn in het oog dat ADO Den Haag terecht is gekomen in buitenlandse handen (het Chinese United Vansen). Wij geloven niet dat dat bevorderlijk is voor de toekomst van ADO. Wij willen daarom dat de gemeente de vrijheid houdt om eraan mee te werken (ook financieel, zij het onder de meest strikte voorwaarden) dat de club terugkeert in Nederlandse handen komt, liefst in 'origineel' Haags eigendom natuurlijk.

Overigens zou 50PLUS heel graag zien dat er vooral extra steun wordt gegeven aan het vrouwenteam van ADO Den Haag, dat al jaren heel goed presteert. Dat kan een enorme stimulans zijn om meer jonge vrouwen en meisjes voor ons Haags voetbal te winnen.

Kunst en cultuur zijn geen luxe

Kunst en cultuur horen in elke stad van respectabele omvang vast onderdeel te zijn van de infrastructuur, voor een stad als Den Haag is het zelfs een vestigingsfactor van belang als het gaat om het aantrekken van bedrijven en internationale instituten. Bovendien vaart het toerisme in Den Haag wel bij een hoogstaand aanbod van kunst en cultuur en vertolkt de stad een centrumfunctie op dit vlak voor de hele regio.

Wat musea betreft staat Den Haag in binnen- en buitenland hoog genoteerd, met het Mauritshuis, Escher in Het Paleis, Panorama Mesdag, het Gemeentemuseum Den Haag - maar ook met het Louwman Museum (autohistorie), Madurodam en nog vele andere doet de stad niet onder voor het aanbod in Amsterdam en Rotterdam. Voor de exploitatie van die musea is de gemeente maar beperkt verantwoordelijk, maar het is duidelijk in het belang van de hele stad dat zij overigens optimaal worden gefaciliteerd, op een manier die wat kosten mag.

Dat geldt vanzelfsprekend ook voor het Residentie Orkest, het Nederlands Danstheater, het (volledig private) Circustheater in Scheveningen en Het Nationale Theater - met een weliswaar goed Nederlandstalig aanbod, maar dat (nog te) weinig heeft te bieden voor de vele (vooral Engelstalige) 'expats' in de regio Den Haag en theaterlievende toeristen.

Verder heeft Den Haag binnen z'n grenzen natuurlijk twee topopleidingen als het Koninklijk Conservatorium en de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten, waar een keur aan talenten studeert uit Nederland en het buitenland. Door de bouw van het nieuwe 'cultuurpaleis' aan het Spui verwacht 50PLUS Den Haag veel extra belangstelling voor muziek en dans in de stad.

Graag ziet 50PLUS Den Haag dat ook de studenten aan de KABK en de gemeente Den Haag elkaar beter gaan vinden, want door gebrek aan initiatief van de KABK-leiding zelf en van het gemeentebestuur gebeurt er wat dat betreft al heel lang teleurstellend weinig. Dat is een gemiste kans voor de stad en de opleiding. Veel Hagenaars weten niet eens waar de academie te vinden is, een niettemin enorm complex in hartje binnenstad, ingesloten tussen de Prinsessegracht en het Bleyenbergh.

De idee dat kunst en cultuur een maatschappelijke luxe zouden zijn verwijst 50PLUS dan ook naar de prullenbak, het is zelfs een absolute noodzaak waar niet verder op mag worden bezuinigd. Dat geldt trouwens niet alleen voor het professionele aanbod van kunst en cultuur in Den Haag, maar ook voor de amateurkunst.

Voor velen behoren het zelf toneelspelen in amateurgezelschappen; het schilderen, filmen en fotograferen; of het zingen in een koor, tot de hoogtepunten van hun vrijetijdsbesteding. Voor ouderen komt daar vaak nog wat bij, het sociale contact met anderen. Ondanks de groeiende groep ouderen in onze samenleving en ondanks de - ook in veelal buitenlands onderzoek -veronderstelde positieve effecten van kunstbeoefening op het welzijn van ouderen, blijft de kunstbeoefening door ouderen achter bij de mogelijkheden. 50PLUS vindt het belangrijk dat de gemeente Den Haag in zijn beleid meer aandacht moet opbrengen voor:

- het aanbieden van betaalbare accommodaties en faciliteiten;

- het tot stand brengen van samenwerkingen (met het professionele veld) en de introductie van nieuwe partners bij het vinden van financiële ondersteuning (fondsenwereld en bedrijfsleven);
- het stimuleren van amateurkunst (projectmatig) op wijkniveau, om mensen er dicht bij huis kennis mee te laten maken;
- de ondersteuning van professionele begeleiding binnen de amateurkunst.

Het mag duidelijk zijn dat 50PLUS actieve en passieve deelname aan kunst en cultuur in Den Haag belangrijk vindt en geen luxe. Ook gezinnen en mensen met een kleine beurs moeten er toegang toe hebben. Net als in de sportwereld speelt ook de Ooievaarspas hier een belangrijke rol, waarvan de toepasbaarheid voor korting tenminste zal moeten gelden voor alle instellingen die subsidie van de gemeente krijgen. Verder ziet 50PLUS graag dat er vaker van 'lastminute tickets' gebruik wordt gemaakt.

Onderwijs en Cultuurcentrum (OCC)

Na de heftige debatten over het Spuiforum, inmiddels Onderwijs en Cultuurcentrum (OCC) genoemd, blijven de bouw en de toekomstige exploitatie ervan de gemoederen bezighouden. Er zijn twee kwesties:

- de bouw zal naar alle waarschijnlijkheid een enorme overschrijding te zien geven;
- de toekomstige huurders zullen zo hoge huren te verstouwen krijgen dat zij ernstig in problemen kunnen komen.

De plannen moeten tijdig bijgestuurd worden om problemen in de exploitatie voor te zijn. Anders gaat bezuinigd worden op de kwaliteit van het gebouw. Bijsturing kan plaatsvinden door het Conservatorium niet te laten verhuizen naar het OCC. Vanaf het begin van de plannen heeft daarover discussie bestaan. In een tijd waarin de werkgelegenheid van musici sterk is afgenomen (o.a. het Residentieorkest heeft daarvan de gevolgen ondervonden) is het niet te begrijpen, dat het Conservatorium in het OCC over meer faciliteiten en ruimte gaat beschikken. Bovendien is het afstoten van het huidige gebouw van het Conservatorium kapitaalvernietiging. Het personeel van het Conservatorium heeft zich eerder dan ook uitgesproken tegen de verhuizing.

Een andere mogelijkheid is het nog staande productiehuis van het Nederlands Danstheater en de toren te handhaven. Dan kan het huidige

budget (181,1 miljoen) volledig benut worden voor de bouw van twee grote zalen voor muziek en respectievelijk dans van hoge kwaliteit.

Milieu en natuur

Den Haag is 'the hottest city in NL'. Helaas slaat dat (nog) niet op onze populariteit, maar op de daadwerkelijke 'hitte-eilanden', delen van de stad waar de temperatuur vele graden boven normaal is, met ernstig gevolg voor de leefbaarheid. Met als oorzaken: te weinig groen, te veel beton en steen. Aldus hebben het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) vastgesteld. Het ergst is het in het Centrum, de Stationsbuurt, de Schilderswijk en het Transvaalkwartier. Wijken trouwens waar de bewoners in sociaal opzicht ook een slecht perspectief hebben - met enorme werkloosheidscijfers en qua laaggeletterdheid.

Hittestress leidt tot extra sterfte onder gevoelige groepen zoals ouderen en chronisch zieken; het kan de arbeidsproductiviteit verminderen; en het kan ook tot meer slaapstoornissen leiden. Dat schreven Nederlandse universiteiten en kennisinstellingen drie jaar geleden in het rapport 'Climate Proof Cities'. In dat rapport werd Den Haag ook al aangeduid als hotspot van de allerergste soort wat dit probleem betreft.

Den Haag moet ervoor waken dat broeikas effecten en hitte-eilanden zich verder over de stad verspreiden, onder meer door zeer zuinig op groen te zijn. Daar gaat het gemeentebestuur soms te makkelijk aan voorbij. De discussie over de uitbreiding van Madurodam was daar een voorbeeld van. Op de wat langere termijn is dat ook economisch onverstandig.

Hogere temperaturen schaden de economie o.m. door hogere energiekosten (voor airco's e.d.), minder productiviteit van werknemers, en extra gezondheidsuitgaven.

Onderzoekers van de VU voorspellen bij ongewijzigd beleid een negatief effect van 5 tot 10% op de stedelijke bedrijvigheid aan het eind van de eeuw. De wetenschappers evalueerden ook enkele lokale ingrepen die het effect kunnen tegengaan, zoals speciale voetpaden die zonlicht weerkaatsen, groendaken en meer groen in de stad. Daaruit blijkt dat, als een vijfde van de daken wordt aangepast, de gemiddelde temperatuur al met 0,8 graden kan dalen. De investering wordt zo tot twaalf keer terugverdiend. Het Haags gemeentebestuur moet werk maken van zulk beleid, oordeelt 50PLUS.

Alleen aan de randen van de gemeente maakt Den Haag z'n imago van 'Groene stad aan zee' een beetje waar, maar in z'n totaliteit hoort Den Haag tot de top 5 van de meest versteende en minst groene steden van Nederland. Aldus blijkt uit onderzoek van de Universiteit Wageningen, die vaststelt dat steen en beton het centrum en z'n aanliggende woonwijken dicteren. Leefbaarheid en gezondheid lijden daar ernstig onder. Dat dreigt nog erger te worden als Den Haag, bij de nieuwbouw van kantoren en woningen geen hele strikte voorwaarden stelt aan groenvoorzieningen in de omgeving en de bouw zelf (zoals groene daken en terrassen, ook bij hoogbouw).

Het is aan de gemeente zelf om het initiatief te nemen daarvoor normen te stellen, samen met milieu- en bouwkundig gespecialiseerde universiteiten en instituten. 50PLUS Den Haag vindt trouwens dat de gemeente dit niet als een lastige opdracht moet zien, maar als een uitgelezen kans. Kennis die wordt opgebouwd bij de ontwikkeling en realisatie van 'groene stadsbouw' is nationaal en internationaal van enorme waarde, van Amsterdam tot Peking. Overbevolking, klimaatverandering, voedselvoorziening en meer van zulks zijn essentiële problemen wereldwijd waar een opdracht aan vastkleeft die alleen maar dwingender wordt. 50PLUS vindt het een verplichting t.o.v. jongere en nog komende generaties om dat serieus te nemen.

Groene stadsbouw

50PLUS Den Haag vindt dat de gemeente 'groene stadsbouw' moet verheffen tot een van de hoogste ambities, ook als economisch speerpunt. Dat loont bovendien. Net zoals de expertise die in NL is opgebouwd op terreinen als de waterbouw en -beheersing, de land- en (glas)tuinbouw. Wij zijn daarin toonaangevend, wereldwijd.

Kleine initiatieven in Den Haag op dit vlak die nu reeds hun uitvoering vinden (zoals 'urban farming' en stadsboerderijen die diervriendelijke melk, eieren, honing, enzovoort verkopen) zijn niet waar we het uiteindelijk van moeten hebben met z'n allen; ze zijn door hun toegankelijkheid wél van groot belang voor de bewustwording, vooral ook van de jeugd, dat de gemeente Den Haag zeer coulant moet (blijven) omgaan met de financiële problemen, waartegen zij soms aanlopen. 50PLUS Den Haag vindt dat daar immer een mouw aan gepast moet worden en dat er wat locaties betreft (in geval van nieuwbouw)

altijd een alternatief moet worden geboden; wat 50PLUS trouwens ook vindt m.b.t. volkstuincomplexen, waarvoor het aantal beschikbare hectares in Den Haag eerder groter dan kleiner moet worden.

Energiebeleid

50PLUS wil dat de gemeente Den Haag inzet op een scherp en bezuinigend gebruik van energie binnen de stad. Duurzaamheid, groene stroom, beperking van de CO² uitstoot en milieuvriendelijkheid zijn daarbij kernbegrippen.

Zogenaamde hernieuwbare energie is afkomstig van natuurlijke bronnen die constant worden aangevuld, bijvoorbeeld uit wind, waterkracht, zon, bodem, warmte van de buitenlucht en biomassa.

Fossiele energie (uit o.m. gas en steenkool) en kernenergie zijn niet hernieuwbaar en moeten bij de inkoop door de gemeente dan ook worden gemeden.

Uiteraard bevordert de gemeente Den Haag wat 50PLUS betreft het gebruik van duurzame energie op alle fronten. Bij (ver)nieuwbouw van woningen, fabrieken en kantoren moet het dé norm worden in de stad, hand in hand met maatregelen om energieverbruik te besparen zoals door isolatie.

Voor de lange termijn wil 50PLUS dat de gemeente Den Haag zich er op richt in 2040 volledig energieneutraal te zijn, in die zin dat dan 100 % van de gebruikte energie met hernieuwbare bronnen wordt opgewekt.

Diverse maatregelen

50PLUS Den Haag pleit verder onder meer voor:

- de vanzelfsprekende bescherming van natuurgebieden, die waar mogelijk echter zo veel mogelijk open moeten worden gehouden voor het publiek, dat de natuur moet kunnen beleven. Zeker in een stedelijke omgeving is de behoefte daaraan groot;
- de verbinding van het Haagse Bos en de Koekamp tot één groot stedelijk groenpark;

- herstel van (sommige) gedempte grachten in Den Haag i.o. met het Hoogheemraadschap van Delfland, vanwege de bijdrage daarvan aan het herstel van het oorspronkelijke karakter van Den Haag, de leefbaarheid van de stad en het milieu;
- maatregelen om de biodiversiteit van flora en fauna te beschermen, ook in de het verstedelijkte gebied van Den Haag, als voor bijen bijvoorbeeld;
- een verbod op sportvisserij in gemeentelijke watertrajecten die essentieel zijn als zogenaamde 'steppingstones' (doorgang van bepaalde vissoorten verder de regio in);
- meer steun voor (huis)dierenbescherming, als door ruimere subsidie voor hun opvang, de ambulancediensten en een stringenter aanpak van misbruikers. De bestrijding van dierenleed hoort een vaste plek in te nemen op de gemeentelijke agenda.

Onderwijs en taalbeheersing

Mensen worden steeds ouder en de kans dat een mens van de wieg tot het graf bij één werkgever één functie zal hebben wordt steeds kleiner. Elke inwoner zal in zijn of haar leven steeds meer rekening dienen te gaan houden met een leven lang leren. Een leven lang leren is onderdeel van de Lissabondoelstellingen (geformuleerd in 2000), het moet daardoor wat 50PLUS betreft tevens onderwijsbeleid van de gemeente Den Haag richting geven. Wat onderwijs aan volwassenen inhoudt en hoe daar handen en voeten aan te geven heeft nog onvoldoende prioriteit in onze stad. Dat moet veel beter!

Oudere leeftijdsgroepen hebben gemiddeld gesproken een lagere vooropleiding. Eén van de manieren om de arbeidsmarktpositie van vijftigplussers te versterken, is deelname aan scholing. Vijftigplussers zijn ondervertegenwoordigd bij scholing.

Uit onderzoek komt naar voren dat de werkgever hierin een rol speelt; de kans dat een oudere werknemer een cursus aangeboden krijgt is ruim 20 procent lager dan voor een jongere medewerker. Een voor de hand liggende reden is dat vijftigplussers nog een kortere duur op arbeidsmarkt aanwezig zijn, waardoor de 'terugverdiensijd' korter is voor de werkgever. Het is echter de vraag of het laatste in de praktijk klopt.

50plussers blijven gemiddeld langer bij hun werkgever dan jongere werknemers.

Maar ook zijn oudere werknemers minder geneigd om een opleiding te volgen dan hun jongere collega's. Dit staat echter niet los van de wijze waarop een cursus is vormgegeven. Sommige onderwijskundige principes (als een veilige leeromgeving en aansluiting op eerdere werkervaringen) zijn voor vijftigplussers van groot belang in de studie.

Om voorbereid te zijn op een toekomst waarin iemand meerdere functies op de arbeidsmarkt vervult, moeten inwoners goed zijn opgeleid én hun kennis en vaardigheden blijven ontwikkelen. In elke levensfase van een mens kent 'een leven lang leren' een invulling van het onderwijs:

- Reparatie: wie geen opleiding heeft gevolgd op jonge leeftijd, moet dat later kunnen inhalen;
- Wisseling in loopbaan: wie er pas op latere leeftijd achter komt dat hij of zij iets anders wil doen of talenten ontdekt of door baanverlies gedwongen wordt, moet een opleiding kunnen volgen om een switch te maken;
- Bij de tijd blijven en vooruitkomen in de samenleving: volwassenen moeten hun kennis en competenties actueel kunnen houden om zo hun arbeidsmarktpositie op peil te houden en te werken aan verbetering van hun positie;
- Sociaal-culturele en persoonlijke functie: mensen leren niet alleen voor hun arbeidsloopbaan, maar ook om zich in algemene zin te blijven ontwikkelen.

50PLUS Den Haag maakt zich sterk voor:

- Aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in het kader van een leven lang leren, omdat dan beter kan worden ingespeeld op de specifieke behoeften van werknemers en arbeidsmarkt;
- Versterken van het studietoelaanbod waarbij de gemeente heldere kwaliteitseisen en doelen stelt met betrekking tot volwassenonderwijs;
- Inwoners, het bedrijfsleven en de overheid die samen investeren in onderwijs voor werkenden en werkzoekenden;
- Het opbouwen van een persoonlijk scholingsbudget door werknemers dat gebruikt kan worden om loopbaanverbetering en/of bij werkloosheid; hervormen van de Opleidings- en Ontwikkelingsfondsen (O&O)
- Het hoger onderwijs aantrekkelijk maken voor werkenden;
- Verzilveren van kennis en vaardigheden die buiten school zijn aangeleerd;
- Het formuleren van een visie op het toekomstperspectief voor onderwijs aan volwassenen;
- Loslaten van de maximale leeftijdsgrens in het volwassenenonderwijs;
- Het overdag en 's avonds beschikbaar zijn van het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs;
- Gemeentelijke seniorencoaches die ouderen helpen met internet, administratie en alfabetiseringsprogramma's ter bestrijding van laaggeletterdheid.

Laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid betekent dat iemand moeite heeft met schriftelijke taalvaardigheid; dus met lezen, schrijven en/of het gebruiken van schriftelijke en digitale informatie. Een laaggeletterde kan wel lezen, maar niet goed: maximaal op het niveau van een kind op de basisschool.

Laaggeletterdheid is niet hetzelfde als analfabetisme, waarbij het gaat om volwassenen die helemaal niet kunnen lezen en schrijven.

Laaggeletterden hebben vaak ook problemen met rekenen en digitale vaardigheden, ze hebben bijvoorbeeld moeite met het invullen van formulieren, met e-mailen, met schriftelijk rapporteren op het werk, met veiligheidsinstructies lezen, met de eigen financiële administratie voeren, met lezen van informatie over een geldlening en met werk zoeken, vinden en houden.

Laaggeletterdheid en lage digitale vaardigheden zijn derhalve risico's waardoor schulden kunnen ontstaan, eenzaamheid en isolement.

Laaggeletterdheid is in Nederland een groot probleem. 1 op de 9 mensen in Nederland tussen de 16 en 65 jaar is laaggeletterd. In totaal zijn dat 1,3 miljoen Nederlanders. Daarnaast zijn er naar schatting ongeveer 250.000 inwoners analfabeet. In Den Haag wonen op dit moment volgens de meest recente cijfers ruim 90.000 mensen tussen de 16 en 65 jaar die laaggeletterd of de taal niet machtig zijn. Dat is zo'n 24% van de volwassenen, het dubbele percentage van het landelijke gemiddelde (12%).

Sommige stadsdelen springen in Den Haag extra problematisch in het oog, zoals Laak (50%), Escamp (38%) en Centrum (34%). Deze drie stadsdelen met de hoogste percentages laaggeletterden hebben allen een relatief jonge leeftijdsopbouw (43%-50% van de inwoners zijn 16-35-jarigen) en minder werkenden (44%-55% van de inwoners heeft een betaalde baan). Daarnaast staat ongeveer een kwart van de inwoners van deze stadsdelen helemaal buiten de arbeidsmarkt. Ook ontvangen inwoners vaker een bijstandsuitkering.

50PLUS Den Haag zet in op:

- Een taalakkoord waarbij diverse partners met elkaar worden verbonden, zodat ze elkaar kunnen versterken. De partners, waaronder het UWV,

Stichting Taalontmoeting, commerciële aanbieders van inburgeringscursussen, wijkteams e.d. gaan samenwerken;

- Meer (ook lokale) ambassadeurs die het onderwerp laaggeletterdheid en ook digitale vaardigheden op de agenda zetten;
- Het actief benaderen van werkgevers. Zij weten vaak wie van hun werknemers moeite hebben met lezen en schrijven. Ook de basisscholen wordt gevraagd te signaleren en mensen te trainen;
- Het ontwikkelen van taalhuizen waar mensen die moeite hebben met lezen en schrijven terecht kunnen, maar in de eerste plaats voor mondelinge vaardigheid.

Gemeentefinanciën

De begroting van de gemeente Den Haag dient sluitend te zijn.

50PLUS wil het gemeentelijke huishoudboekje op orde hebben en houden.

We willen volgende generaties niet opzadelen met de lasten van een (toenemende) schuld.

50PLUS wil geen uitbreiding van de gemeentelijke belastingen omdat dit opnieuw zal leiden tot lastenverzwaringen voor de burger. Daarom zal 50PLUS nieuwe gemeentelijke belastingen bestrijden, maar ook onnodige verhogingen van bestaande heffingen.

De meeste voornemens t.a.v. Den Haag passen in het huidige budget van de gemeente en zijn een aanscherping van bestaand beleid. Met een betere controle op de uitgaven en bestedingen van subsidies kan overigens voorkomen worden dat geld verkeerd wordt besteed.

Na afronding van projecten dient er een evaluatie te komen waarin het effect kan worden beoordeeld. (Bijvoorbeeld het Onderwijs en Cultuurcentrum OCC, en de aanpassing van de Sportlaan en omgeving).

OZB en erfpacht

De opbrengst van de Onroerendezaakbelasting OZB dient te worden bevroren. Door de stijgende huizenprijzen kan deze al snel stijgen. Vooral 50plussers met een klein pensioen zien hiervan de gevolgen, te meer daar de waardeinstijging ook doorwerkt in andere belastingen.

Als eerder opgemerkt vindt 50PLUS bovendien dat de erfpacht in Den Haag moet worden afgeschaft. Dat systeem is niet meer van deze tijd, het dateert van ruim 100 geleden. Als eigenaren van een huis of bedrijfspand de grond eronder willen kopen, dan moet dat kunnen. Sommige eigenaren hebben aan jaarlijkse canons al veel meer betaald bij elkaar dan de grond ooit waard was. Dat is absurd.

Subsidiebeleid

De Rekenkamer van de gemeente Den Haag heeft het aangetoond: het verstrekken van gemeentelijke subsidies is in veel gevallen niet transparant. Daardoor heeft niet iedereen gelijke mogelijkheden om subsidies aan te

vragen en/of te ontvangen. Voor 50PLUS is dit een doorn in het oog. Het gaat hier nota bene om gemeenschapsgeld, ruim 320 miljoen euro per jaar, circa 1/8ste deel van de totale begroting die zo'n 2,5 miljard euro telt in 2018.

Met die subsidies moet transparant en met de grootste zorgvuldigheid worden omgegaan. 50PLUS Den Haag wil elk jaar tot in detail door Burgemeester en Wethouders gerapporteerd krijgen waarom subsidieaanvragen wél zijn gehonoreerd en waarom andere niet. Over in voorgaande jaren verstrekte subsidies wil 50PLUS bovendien veel beter dan nu gebeurt worden geïnformeerd over het wel/niet zijn gerealiseerd van de doelstellingen op grond waarvan subsidies zijn toegekend. De controle daarop achteraf is volgens ons zeer gebrekkig en vindt vaak zelfs helemaal niet plaats, op wat ongecontroleerde formaliteiten na.

De reden dat 50PLUS hierom vraagt, is het vermoeden dat portefeuillehouders soms al te makkelijk instemmen met 'douceurtjes' voor bepaalde organisaties – waarbij het vaak juist niet om grote bedragen gaat. Maar alles bij elkaar is het te veel, is de praktijk onjuist en het toezicht te gering. Verantwoordelijke ambtenaren zijn het er trouwens regelmatig niet mee eens, maar laten e.e.a. soms toch passeren om hun wethouder niet te ontriefen. Derhalve moet de gemeenteraad er scherper op zijn.

Teruggeven van heffingen

De gemeentelijke belastingen bestaan uit algemene belastingen, retributies (rechten en leges) en bestemmingsheffingen.

Onder de algemene belastingen vallen bijvoorbeeld de OZB (die 50PLUS Den Haag wil bevriezen) en de hondenbelasting (die we willen afschaffen). Voor heffingen geldt dat de gemeente niet meer mag heffen dan de begrote kosten die gedekt worden met de heffing. Voorbeelden hiervan zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

50PLUS waakt erover dat te hoge heffingen niet in de 'algemene middelen' van de gemeente verdwijnen of zonder concrete investeringsplannen worden gereserveerd. Want dat hoort niet. We zien er op toe dat dat geld dan teruggaat naar de burger en zich vertaalt in lagere doelheffingen volgende jaren.

Democratie en betrokkenheid

In het publieke debat en de politiek wordt meer 'over' ouderen gesproken dan met hen. Typend is dat 23% van de Nederlanders 61 jaar of ouder is, terwijl nog geen 7% van de Tweede Kamerleden in die leeftijdscategorie valt. Met 75 jaar is 50PLUS parlementariër Martin van Rooijen van 50PLUS trouwens de oudste in leeftijd. De gemiddelde leeftijd van Tweede Kamerleden is 44,5 jaar.

Tegen die achtergrond is het niet zo verwonderlijk dat ouderen er in het debat vaak wat bekaaid afkomen. Het is natuurlijk niet zo dat jongere politici geen oog en aandacht zouden hebben voor burgers op hogere leeftijd (ook zij kennen natuurlijk de situatie van hun eigen ouders, mantelzorgproblemen in eigen familie e.d.), maar ze missen de zelfstandige ervaring met het op leeftijd zijn nog. Dat maakt toch verschil.

Meer invloed voor de burger

50PLUS is een warm voorstander van de invoering van gemeentelijke referenda over belangrijke politieke vraagpunten. De burger krijgt daardoor meer directe invloed op het beleid. Ook de benoeming van nieuwe burgemeesters hoort onderwerp te zijn van een volksraadpleging in gemeenten.

Zodra dat veilig en verantwoord is wil 50PLUS t.a.v. alle verkiezingen dat het van huis uit digitaal stemmen per DigiD mogelijk wordt gemaakt. Dat is weliswaar iets dat landelijke regeling nodig heeft, maar voor lokale referenda wil 50PLUS dat er in de Gemeente Den Haag alvast werk van wordt gemaakt. Voor ouderen en mensen met een lichamelijke handicap is dat van extra belang, thans kunnen zij weliswaar iemand machtigen om voor hen te stemmen, maar niet iedereen wil of vertrouwt dat en bovendien kunnen onverwachte slechte weersomstandigheden hen op het laatst afhouden van een gang naar het stemlokaal. Het (gesubsidieerd) inzetten van o.m. de Taxibus is trouwens een goede oplossing in zulke gevallen.

Metropoolregio Rotterdam Den Haag

50PLUS vindt samenwerking Den Haag met andere gemeenten in de regio essentieel, sommige problemen (als de woningnood) kunnen anders niet worden opgelost. Dat gebeurt bijvoorbeeld binnen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), een samenwerkingsverband tussen 23 gemeenten. Gezamenlijk worden nu reeds afspraken gemaakt en regelingen getroffen over het stads- en streekvervoer, en over verbetering van het economisch vestigingsklimaat.

Er zit echter ook een keerzijde aan die medaille vindt 50PLUS. De Metropoolregio is een niet democratisch gekozen bestuursorgaan dat veraf staat van de burger, die geen directe invloed heeft op het beleid. 50PLUS Den Haag wil daarom dat bij een nieuwe uitbreiding van de bevoegdheden van de Metropoolregio (bijvoorbeeld op het terrein van de volkshuisvesting) eerst per lokaal referendum om goedkeuring wordt gevraagd. Wat de democratische controle op het Metropoolbestuur betreft vindt 50PLUS Den Haag trouwens dat e.e.a. totaal anders moet – en mede in beschouwing moet worden genomen bij een her-evaluatie van de taken van provinciebesturen; omdat het niet de bedoeling kan zijn in NL om er nog een nieuwe bestuurslaag bij te creëren: dat trekt de burger niet!

Respectvolle omgang

Veel burgers, instellingen en ondernemers in Den Haag laten het beleid van het gemeentebestuur maar op zijn beloop, omdat zij de indruk hebben dat er 'voldongen-feiten-politiek' wordt bedreven. Insprekers tijdens raadsvergaderingen hebben vaak de indruk dat er nauwelijks écht naar hen wordt geluisterd; een indruk trouwens waar vertegenwoordigers van kleine partijen in de raad ook vaak last van hebben.

Die sfeer moet anders. Coalitie en oppositie zouden met inzet van beider kennis en ervaring moeten kunnen bijdragen aan het welzijn van de stad.

De communicatie met burgers, instellingen en ondernemers moet verbeteren, vooral in próactieve zin. Voorgenomen plannen moeten tijdig aan betrokkenen en belanghebbenden in de stad worden voorgelegd, op een moment dat zij nog kunnen worden bijgesteld voor zij ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden voorgelegd. In de huidige praktijk komt het te

vaak voor dat mensen zich voor het blok gezet voelen, wat protest oproept en ongenoegen. Dat leidt tot vertragingen die voorkomen hadden kunnen worden.

Betrokkenheid lokale leden

50PLUS kent op dit moment nog geen lokale afdelingen, de partij wordt op landelijk en provinciaal niveau bestuurd. In overleg met het bestuur van 50PLUS Z-H en het landelijk bestuur wordt uiteraard bekeken of het de komende vier jaar zinvol is om e.e.a. vervolg te geven, onder meer door een mogelijk op te richten lokale afdeling in Den Haag (als ook elders).

50PLUS Zuid-Holland wil de leden in de raadsperiode 2018 – 2022 goed betrekken bij de lokale politiek, vanzelfsprekend in de stad Den Haag als daar in maart volgend jaar een fractie van onze partij 50PLUS z'n intrede doet.

Dat is enerzijds van belang voor de fractie, die graag gevoed wil worden met ideeën en de deskundigheid van de leden in Den Haag. Zij zijn de extra ogen en oren in de stad, om misstanden te signaleren en de verlangens van onze achterban te verwoorden. Van kleine ergernissen tot grote wensen, met als rode draad de realisatie van rechtvaardige en betere politiek voor 50plussers in Den Haag. Anderzijds is het natuurlijk zo dat het lidmaatschap van 50PLUS ook moet betekenen dat leden hun democratische invloed op het bestuur extra moeten kunnen laten gelden.

Om e.e.a. over en weer goed in gang te zetten, zal de fractie van 50PLUS in Den Haag een aantal keer per jaar lokale bijeenkomsten organiseren, ondersteunende commissies in het leven roepen, en onder meer vaste contactpunten realiseren, op social media, e-mail en telefonisch.

Voor meer informatie:

E-mail: info@50plusdenhaag.nl

Campagneleider Den Haag: Geert Tomlow (GSM/WhatsApp: 06 54397887)

Lijsttrekker Den Haag: Frans Hoyneck (GSM/WhatsApp: 06 20445280)